

كىتاب ھەققىدە

ھېكمەتلەر

شىنجاڭ كۈزۈل سەنئەت - فوتو سۈرەت نەشرىياتى
شىنجاڭ ئېلېكترون ئۇن - سەن نەشرىياتى

ھېكمەت دۇر دانىسلىرى مەجمۇئەسى

كىتاب ھەققىدە

ھېكمەتلەر

پىلانئالغۇچى: مۇرات ئىلى
 باش تۈزگۈچى: ئابدۇل مۇھەممەت
 ئىززىت قاتاقۇللا ساراڭتېكىن
 تۈزگۈچىلەر: ئابشەمگۈل قارىچىپ
 چۆرۈش ئىياز
 پىلىقلىرى مۇھەممەت

شىنجاڭ كۆزەل سەنئەت - فوتو سۈرەت نەشرىياتى
 شىنجاڭ ئېلېكترون ئۇن - سەن نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

书籍格言:维吾尔文/阿迪力·穆罕默德主编. —乌鲁木齐:新疆美术摄影出版社:新疆电子音像出版社, 2008. 8
(经典格言系列丛书)

ISBN 978-7-80744-401-5

I. 书... II. 阿... III. 格言—汇编—世界—维吾尔语
(中国少数民族语言) IV. H033

中国版本图书馆 CIP 数据核字 (2008) 第 122117 号

丛 书 名	经典格言系列丛书
本 册 书 名	书籍格言
策 划	穆拉提·伊力
主 编	阿迪力·穆罕默德 艾则孜·阿塔吾拉·萨尔特肯 阿依夏木古丽·阿尤甫
编 者	居来提·尼亚孜 贝丽克孜·穆罕默德
特约编辑	阿米娜·克奇克
责任编辑	艾尼瓦·库迪力克
责任校对	克尤木·吐尔逊
出 版	新疆美术摄影出版社 新疆电子音像出版社
地 址	830000 乌鲁木齐市西虹西路 36 号
发 行	新疆新华书店
印 刷	新疆新博文印刷有限责任公司
开 本	880×1230mm 1/32
印 张	3 印张
字 数	51 千字
版 次	2008 年 8 月第 1 版
印 次	2008 年 8 月第 1 次印刷
书 号	ISBN 978-7-80744-401-5
定 价	9.90 元

(书中如有缺页,错页及倒装请与工厂联系)

تۈزگۈچىدىن

ھۆرمەتلىك ئوقۇرمەن، قايسى بىر دانىشمەن «دۇنيا دانىش-
مەنلەرنىڭ ئىلكىدۇر» دېگەن ئىكەن. دەرۋەقە دۇنيا دانىشمەنلەر-
نىڭ ئەقىل - پاراسەت جەۋھەرلىرى بىلەن ئۆز مەنىدارلىقىنى ناما-
يان قىلىپ كەلمەكتە. تارىختا ئۆتكەن مەشھۇر مۇتەپەككۇرلارنىڭ
كىشىلىك ھايات يەكۈنلىرى بولغان ھېكمەتلىك ئىبارلەر زامان -
زامانلارنىڭ ئۆتۈشى بىلەن قىممىتى يوقىماس گۆھەردەك نۇر چې-
چىپ، خەلقنىڭ مەنۋىيىتىنى تويۇندۇرۇشىدىكى خورمىس بۇلاق
بولۇپ كەلدى. ئىلگىرى ئۇلارنىڭ ھېكمەتلىك ئىبارلىرى پارچە -
پارچە مەنبەلەردە ئېلان قىلىنغان ياكى قىسقىچە توپلام ھالەتتە
نەشر قىلىنغان بولسىمۇ، ئەمما مەزمۇن بويىچە ئايرىم - ئايرىم
توپلام قىلىنمىغان ئىدى. بۇ قېتىم بىز ھەرقايسى مەتبۇئاتلاردا
ئېلان قىلىنغان ۋە تۈرلۈك ئەسەرلەردە تىلغا ئېلىنغان ھېكمەتلىك
سۆزلەرنى توپلاپ، مەزمۇن بويىچە تۈرگە ئايرىپ «ھېكمەت دۇراندە-
لىرى مەجمۇئەسى» دېگەن نام ئاستىدا 50 يۈرۈش كىتاب قىلىپ
تۈزۈپ چىقتۇق. ئىشىنىمىزكى، بىزنىڭ بۇ كىچىككىنە ئەمگە-
كىمىز خەلقىمىزنىڭ تارىختا ئۆتكەن ھەرقايسى ئەل مۇتەپەككۇر-
لىرىنىڭ دۇنيا قارىشى بىلەن تونۇشۇشىدا، شۇنداقلا ئۇنىڭدا ئېيى-
تىلغان ھايات تەجرىبىلىرى ئارقىلىق ئۆز مەنۋىيىتىدىكى بوش-
لۇقلارنى تولدۇرۇشىدا كۆۈرۈكلۈك رول ئوينايدۇ.

كىتاب — مۇۋەپپەقىيەت قازىنىشنىڭ ئېپى.
دالى كارنىگ: «تەلىدىكى بۆسۈش» تىن

مەن كۈتۈپخانغا بارغىنىمدا بەكلا ھەسرەتلىنىمەن؛ ھايات بەكلا قىسقا ئىكەن، مەن كۆز ئالدىمدىكى مول، ئېسىل تائاملاردىن زادىلا تولۇق لەززەت ئالالمايدىكەنمەن.
دالى كارنىگ: «تەلىدىكى بۆسۈش» تىن

ئۆزۈمنى ئالاھىدە خۇشالاندۇرىدىغان بىرەر كىتاب ياكى ماقالانى ئوقۇغىنىمدا — بۇ كىتاب ياكى ماقالىدە بىرەر ئىش تولىمۇ مۇۋاپىق بايان قىلىنغان ياكى بىرەر تەسىرات ئوتتۇرىغا قويۇلغان، ئۇنىڭدا ئاسانلا كۆرۈۋالغىلى بولىدىغان قۇدرەت بولسا ياكى ئۇسلۇب جەھەتتە شادلىق ئالامەتلىرىنى ئىپادىلىگەن بولسا، جەزمەن دەرھاللا بېسىپ ئولتۇرۇپ، ئۆزۈمدىن بۇ ئالاھىدىلىكلەرنى تەقلىدىي ئىشلەپ كۆرسىتىشنى تەلەپ قىلىمەن. بىرىنچى قېتىم مۇۋەپپەقىيەتلىك بولمايدۇ، بۇ ماڭا ئايان؛ ئىككىنچى قېتىم يەنە سىناق قىلىمەن، بۇ قېتىم مۇۋەپپەقىيەتلىك بولمايدۇ، دائىم دېگۈدەك ئۇدا بىرنەچچە قېتىم مۇۋەپپەقىيەتلىك بولمايدۇ؛ ئەمما، ھېچ بولمىدى دېگەندىمۇ، مەن مۇشۇ مەغلۇبىيەتلىك سىناقلار ئارقىلىق ئەسەرنىڭ رېتىمى، ئاھاڭداشلىقى، ھەرقايسى بۆلەكلەرنىڭ ماسلىقى ۋە قۇرۇلمىسى

قاتارلىق جەھەتلەردە مەشىق ئېلىپ بېرىش پۇرسىتىگە ئىگە بولالايمەن.

دالى كارنىگ: «تەلدىكى بۆسۈش» تىن

بىر كىتابنى سۆكۈش (پايدىلىنىش ئۈچۈن) ئۇنى كۈتۈپخانىدىكى كىتاب ئىشكاپىغا تىزىپ قويغاندىن مەن ياخشى.

دالى كارنىگ: «تەلدىكى بۆسۈش» تىن

ماڭا قانداق كىتابلارنى ئوقۇغانلىقىمىزنى دەپ بەرسىڭىز، سىزگە قانداق ئادەملىكىمىزنى ئېيتىپ بېرەلەيمەن.

دالى كارنىگ: «تەلدىكى بۆسۈش» تىن

بىر پارچە ژۇرنالنىڭ ياخشى ماقالىسى بىر قاتار چۆچۈتۈش-لەردىن ئىبارەت.

دالى كارنىگ: «تەلدىكى بۆسۈش» تىن

كىتاب ئادەمگە پەقەت سەمىيلىكلا ئەسقاتىدۇ، دېگەن پرىنسىپنى ئۆگىتىدۇ.

دالى كارنىگ: «گۈزەل ھايات» تىن

كۆڭۈلدىكىدەك كىتاب ئەقىل — پاراسەتنىڭ ئاچقۇچى. لېق تولستوي

كىتاب ئىنسانىيەت تەرەققىياتىنىڭ شوتسىدۇر.

گوركي

كىتاب دورىغا ئوخشايدۇ، ئۇنى ماھىرلىق بىلەن ئوقۇغاندا،

نادانلىق كېسىلگە شىپا بولىدۇ.

ليۇ شياڭ

مەن كىتابقا ئامراق، كىتاب جازىسىنىڭ ئالدىدا تۇرغان ۋا-
قتلىرىمدا ئالدىمدا كەڭ دۇنيا، پايانسىز دېڭىز، چەكسىز ئالەم
تۇرغاندەك ھېس قىلىمەن.

ليۇ بەييۇي

كىتاب — پۈتكۈل ئىنسانىيەتنىڭ ئوزۇقى.

شېكسپېر

كىتاب زامانىمىزدىكى ھەقىقىي ئالىي مەكتەپتۇر.

تۇماس كارلىي

ھەر خىل ئەخمىقانه قىلىقلار ياخشى كىتابلارنى كۈندە ئو-
قۇشنىڭ تەسىرى بىلەن گويا ئوتقا قاقلانغان مۇزدەك بارا - بارا
ئېرىپ تۈگەيدۇ.

ھيۇگو

كىتاب بىر ئەۋلاد كىشىلەرنىڭ كېيىنكى ئەۋلادلارغا قالدۇر-

غان مەنىۋى ۋەسىيەتتۇر، جان ئۈزۈش ئالدىدا تۇرغان قېرىننىڭ
ھايات يولىغا ئەمدىلا قەدەم قويغان ياشقا قىلغان سەمىمىي نەسىد-
ھىتىدۇر، ئارام ئېلىش ئالدىدىكى قاراۋۇلنىڭ ئورنىغا كەلگەن قا-
راۋۇلغا بەرگەن بۇيرۇقتۇر.

گېرتسېن

كىتاب ئوقۇمىغان ئادەم ھەقىقىي تەلىم ئالالمايدۇ. شۇنداقلا

ھېچنېمىنى ئاڭقىرمايدۇ.

ياخشى كىتاب — بىباھا گۆھەر.

بېلىنسىكى

كىتاب دەۋرىمىزنىڭ چېنىدۇر.

بېلىنسىكى

كۆڭۈلدىكىدەك كىتاب — ئەقىل - پاراسەتنىڭ ئاچقۇچى.
لىق تولستوي

كىتاب — ياشلارنىڭ ئايرىلماس جان دوستى ۋە ئۇستازى.
گوركي

ئادەم كىتابنى قانچە كۆپ ئوقۇسا، روھىي جەھەتتىن شۇنچە
ساغلام ۋە باتۇر بولىدۇ.

گوركي

كىتابنى سۆيۈڭ، ئۇ تۇرمۇشىڭنى ئازادلەشتۈرۈپدۇ، ئاجا-
يىپ مۇرەككەپ ئىدىيە، ھېسسىيات ۋە ۋەقەلەرنى چۈشىنىشىڭىزگە
دوستانە ياردەم بېرىدۇ؛ باشقىلارنى ۋە ئۆزىڭنى ھۆرمەتلەشكە ئۆ-
گىتىدۇ؛ دۇنيانى، ئىنسانىيەتنى قىزغىن سۆيۈش ھېسسىياتى بى-
لەن ئەقىل - پاراسىتىڭىزگە ۋە قەلبىڭىزگە ئىلھام بېرىدۇ.

گوركي

بۇ دۇنيادا ياشاۋاتقان ئادەم كىتاب ئوقۇمايدىكەن، باشقىلارنى

پەقەت چۈشەنەلمەيدۇ.

گوركي

كىتابمۇ ئادەمگە ئوخشاش جانلىق نەرسە، ئۇمۇ سۆزلىيەلەيدۇ.
گوركي

كىتاب ئوقۇشتىن ئىبارەت بىزگە تونۇشلۇق بۇ ئاددىي جەريان،
ئەمەلىيەتتە كىشى قەلبىنىڭ قەدىمدىن تارتىپ ھازىرغا قەدەر ئۆت-
كەن بارلىق مىللەتلەرنىڭ ئۇلۇغ ئەقىل - پاراستى بىلەن بىرلىد-
شش جەريانيدۇر.

گوركي

كىتابتىن ئاڭلاپ باقمىغان، كۆرۈپ باقمىغان شەخس، ھېس-
سىيات، ئىدىيە ۋە پوزىتسىيىلەرنى ئوقۇغىنىمدا، گويا كىتاب ئال-
دىمىدىكى دېرىزىنى چوڭ ئېچىۋېتىپ، ماڭا چۈشىنىكسىز بىر يې-
ڭى دۇنيانى كۆرسىتىۋاتقاندەك تۇيۇلىدۇ.

گوركي

كىتاب شوتىغا ئوخشايدۇ، مەن ھەر بىر بالداق ئۆرلگىنىمدە،
ھايۋاندىن ئىنسان دەرىجىسىگە كۆتۈرۈلۈۋاتمەن، گۈزەل تۇرمۇش
نۇقتىئىنەزىرىگە تېخىمۇ يېقىنلىشىمەن، كىتابقا بولغان ئىشتى-
ياقم تېخىمۇ ئاشىدۇ.

5

گوركي

كىتاب ئوقۇش مەدەنىيەتلىك ئادەملەر ئۈچۈن ھۇزۇردۇر. مەن
كىتاب ئوقۇشقا ئەھمىيەت بېرىمەن، بۇ — مېنىڭ قىممەتلىك
ئادىتىم.

گوركي

كىتاب ئوقۇغان كىشى تولۇق ئادەم بولالايدۇ.

كىتاب ئوقۇش ئادەمنىڭ كۆڭلىنى توق قىلىدۇ، سۆھبەت ئادەمنى ئۆتكۈرلەشتۈرىدۇ، يېزىش ۋە خاتىرە قالدۇرۇش ئادەمنى توغرىلىققا يېتەكلەيدۇ... تارىخىي ساۋاق ئادەمنى ئەقىللىق قىلىدۇ. شېئىر ئادەمنى چىۋەرلەشتۈرىدۇ، ماتېماتىكا ئادەمنى ئەستايىدىنلىققا باشلايدۇ، مۇزىي ئادەمنى ئېغىر - بېسىق قىلىدۇ، ئېتىكا ئادەمنى سۈرلۈك كۆرسىتىدۇ، لوگىكا بىلەن ئىستىلىستىكا ئادەمنى گەپدان قىلىدۇ.

بېكون

كۈتۈپخانا مېنى دائىم ئۆگىنىش ۋە تەتقىق قىلىش ئارقىلىق بىلىمىمنى ئاشۇرۇش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلدى، مەن بۇ يەردە ھەر كۈنى بىر - ئىككى سائەت بولمەن، ئالاماي قالغان ئالىي ما-ئارىپ تەربىيىسىنى شۇ يول بىلەن خېلىلا تولۇقلىۋالدىم. فرانكلن

كىتاب بىلەن بىللە ياشىغان كىشى مەڭگۈ ھەسرەت چەكمەيدۇ.

رومن رولاند

ۋاقىت بىزگە تەجرىبە بېرىدۇ، كىتاب بىلىم بېرىدۇ. ئوستروپسكى

يېڭى كىتاب گويا پاراخوتقا ئوخشايدۇ، ئۇ بىزنى تار يەرلەردىن

چەكسىز كەڭ ھايات دېڭىزىغا ئېلىپ چىقىدۇ.

كېلىپ

ياخشى كىتابتىن بىرنى ئوقۇسىڭىز، نۇرغۇن ئالىجاناب ئا-
دەملەر بىلەن سۆھبەتلەشكەندەك بولىسىز.

گىوتى

ياخشى كىتابتىن بىرنى ئوقۇش بىر ياخشى دوست
تۇتقانغا تەڭ.

زاڭ كېچيا

زۆرۈر ئوزۇقلارنى تېپىپ ئىستېمال قىلالايدىغان ئادەم كۆپ
يەيدىغان ئادەمدىن ساغلام بولىدۇ. خۇددى شۇنىڭغا ئوخشاش، ھەقى-
قىي ئالىملار نۇرغۇن كىتابلارنى ئوقۇغانلار بولماستىن، كېرەكلىك
كىتابلارنى ئوقۇغانلاردۇر.

ئارستىپو

كىتابنىڭ ياخشىسىنى تاللاش دوستىنىڭ ياخشىسىنى تاللا-
شتىنلا كېيىن تۇرىدۇ.

كوۋارد

ئۆزىگە باب كەلمەيدىغان كىتابنى ئوقۇش كىتاب ئوقۇمىغان-
دىنمۇ يامان. بىز ھەممىدىن قىممەتلىك، ئۆزىمىزگە ھەممىدىن
باب كېلىدىغان زۆرۈر كىتابلارنى تاللاپ ئوقۇش ماھارىتىنى ئۆ-
گىنىۋېلىشىمىز لازىم.

بېلىنسكى

يامان كىتابمۇ يامان دوستقا ئوخشاش ئۆزۈڭگە زىيان - زەخ-

مەت يەتكۈزۈشى مۇمكىن.

ئىشقىدە

كىتابقا ئىشقىنى بەرگەن ئادەمگە قانداقلا بولمىسۇن سىزداق دوست، ياخشى ئۇستاز، سۆيۈملۈك ھەمراھ، مۇلايىم نەسەھەتچى كەم بولمايدۇ.

ئىسك بارو

كىتاب ئەقىل - پاراستىمگە ۋە كۆڭلۈمگە ئىلھام بەخش ئەتتى، سېسىق پاتقاقىتىن قۇتۇلۇشۇمغا ياردەم بەردى. كىتاب بولمىغان بولسا، مەن شۇ ئازگالدا بۇرۇقتۇرما بولۇپ ئۆلگەن بولاتتىم. نادانلىق ۋە ئەخمەقلىق مېنى تۇنجۇقتۇرۇپ قويغان بولاتتى.

گوركي

ئۆمرىڭىزنى مەنىسىز ئۆتكۈزۈشنى خالىمىسىڭىز، ئۆمۈر بويى ئۆگىنىڭ.

گوركي

ئۆگىنىشتە قانائەتلىنىشكە بولمايدۇ، بۇرۇن چىققان قۇلاق- تىن كېيىن چىققان مۇڭگۈز ئېشىپ كېتىدۇ؛ مۇز سۇدىن پەيدا بولغان بىلەن سۇدىنمۇ سوغۇق بولىدۇ.

شۇنۇزى

ئالىيجاناب ئادەم ئۆگىنىشنى جان ئۈزگەندە ئاندىن توختىتىدۇ.

گۈيەنۇۇ

قاشتېشى ياسالمىسا نەپىس ئەسۋاب بولمايدۇ، ئادەم ئوقۇمىسا

دۇنيادىن خەۋەردار بولالمايدۇ.

كۈنچى

ياشلىقتا ئۆگەنگەن بىلىم يېڭى كۆتۈرۈلگەن قۇياشقا ئوخشاشمايدۇ؛ ئوتتۇرا ياشقا كەلگەندە ئۆگەنگەن بىلىم چۈش ۋاقتىدىكى قۇياشقا ئوخشايدۇ؛ ياشانغاندا ئۆگەنگەن بىلىم شامنىڭ يورۇقىغا ئوخشايدۇ.

ليۇ شياڭ

ئوقۇماي تۇرۇپ بىلىۋالدىغان، سورىماي تۇرۇپ ئوقۇۋالدىغان ئىش قەدىمدىن كۆرۈلۈپ باققان ئەمەس.

ۋاڭ چۇڭ

ھۇرۇن ئادەمنىڭ نەزىرىدە، تېجەپ قېلىنغان ۋاقتتا ئارام ئېلىشلا كېرەك، ئۇ باشقىلارنىڭ ئىشنىڭ سىرتىدا كىتاب ئوقۇيدىغانلىقىنى بىلمەيدۇ. تېجەپ قېلىنغان ۋاقت قانچە كۆپ بولسا، كىتاب ئوقۇش ۋاقتىمۇ شۇنچە كۆپ بولىدۇ، دېمەك، خىزمەتنى دەپ ئوقۇشقا، ئوقۇشنى دەپ خىزمەتكە تەسىر يەتكۈزۈپ قويماي خىزمەت بىلەن ئوقۇشنى بىرلەشتۈرۈش ھەقىقىي ئادەمنىڭ تۇرمۇشىدۇر.

لى داجاۋ

ھاياتلا بولىدىكەنمەن، ئەلۋەتتە ئۆگىنىۋېرىمەن.

لۇشۈن

ئادەم ئۆگەنگەن نەرسىنى ئۆزىنىڭ بىلىمىزلىكىنى شۇنچە ھېس قىلىدۇ.

دېسكارت

ھازىر مەن جاپا - مۇشەققەتلىك تۇرمۇشتىن ئەمەس، بەلكى ئۆزۈم جىددىي بىلمەكچى بولغان دۇنيانى ئەمدى ئۆگىنەلمەس ۋە بىلەلمەس بولۇپ قېلىشىمدىن قورقۇۋاتىمەن. مەن ئۈچۈن ئېيتتىم: قاندا، ئۆگەنمىگەندىن كۆرە ئۆلگەن ياخشى.

لومونوسوف

ئۆگىنىشنى ھەرگىز ۋەزىپە دەپ قارماي، ئادەمنى زوقلاندۇرىدىغان پۇرسەت دەپ بىلىشىڭلار لازىم. ئۆزۈڭلارنىڭ بەخت - سادىقلىقى ۋە بۇنىڭدىن كېيىن ئۆزۈڭلار ئىشلەيدىغان جەمئىيەتنىڭ مەنپەئىتى ئۈچۈن ئۆگىنىڭلار...

ئېينشتېين

قايسى ستۇدېنت قانچە ياخشى ئوقۇغان بولسا، ئۇ شۇنچە ھۆرمەتلىنىشى كېرەك، ئۇنىڭ كىمىنىڭ بالىسى ئىكەنلىكىنى سۈرۈشتۈرۈپ ئولتۇرۇشنىڭ ھاجىتى يوق.

لومونوسوف

ئۆمرىڭىزنى مەنىسىز ئۆتكۈزۈشنى خالىمىسىڭىز، ئۆمۈر بويى ئۆگىنىڭ.

گوركى

ئاچ قالغاندا ئادەم بولكىغا ئۆزىنى ئۇرغاندەك، مەن كىتابقا ئۆزۈمنى ئۇرىمەن.

قاچانلا ئۆگەنسىڭىز مەڭگۈ كېچىككەن بولمايسىز.

گوركى

كىتاب ئوقۇۋېرىپ پىكىر يۈرگۈزمىسىڭىز، بىلىدىغانلىرى -

ئىزنىڭ ناھايىتى كۆپلۈكىنى ھېس قىلىسىز، كىتاب ئوقۇۋېتىپ قانچە كۆپ پىكىر يۈرگۈزسىڭىز، بىلىدىغانلىرىڭىزنىڭ ناھايىتى ئازلىقىنى شۇنچە روشەن كۆرۈۋالالايسىز.

ۋولتاپرى

بىلىم — ئاچچىق يىلتىزدىن پىشىدىغان تاتلىق مېۋە.
داگاتۇ

كاج ئادەمنىڭ ئىرادىسى چىڭ بولىدۇ: كىتابقا بېرىلگەن ئادەم بىلىملىك بولىدۇ، ھۈنەرگە بېرىلگەن ئادەم ھۈنەرگە ئۇستا بولىدۇ. — لاغايلاپ يۈرۈپ ھېچ ئىشنى باشقا ئېلىپ چىقالمىغانلار ئۆزلىرىنى تېخى ئەقىللىق چاغلايدۇ.

بۇ سۆزلىك

پەن - مەدەنىيەتنىڭ يۇقىرى پەللىسىگە چىقىش ئۈچۈن، پايىدىسىز شارائىتلارنىڭ چەكلىمىسىنى بۆسۈپ تاشلاپ، تۇرمۇشتىكى پايىدىلىق شارائىتلاردىن پايدىلىنىش ھەمدە يېڭى شارائىت يارىتىش لازىم.

گاۋ شىچى

ياش يولداشلار شۇنى ئېسىدە چىڭ ساقلىشى لازىمكى، بۇرۇندىن قالغان مەدەنىيەت مىراسلىرىغا يۈگۈرگەن پېتى بېرىپلا ئىگە بولۇۋېلىش مۇمكىن ئەمەس. بۇنىڭ ئۈچۈن قەتئىي نىيەت ۋە جاپالىق ئەمگەك كېرەك. شۇنى بىلىشىڭلار كېرەككى، مۇشۇ يول ئۈستىدە قىيىنچىلىقلارنى يېڭىشىڭلارنىڭ ئۆزىلا ئىنتايىن ياخشى ھاياجانلاندۇرۇش دورىسىدۇر.

ئوستروپسكى

تىرىشىش ۋە قەيسەرلىك بىلەن ئۆگىنىش سىزنى مەڭگۈ
يۇقىرى ئۆرلەش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىدۇ.

بىلىم ئادەمدىن ئەڭ جىددىي ۋە ئەڭ قىزغىن بولۇشنى تەلەپ
قىلىدۇ.

پاۋلوف

...پەن ھەممە يەرنى ماكان تۇتىدۇ، بىراق ئۇرۇق سېلىنمىغان
ھەرقانداق يەردە ھوسۇل بەرمەيدۇ.

گېرتسېن

بىلىم ئېلىش، تەتقىق قىلىش ئۈچۈن قەتئىي ئىرادىلىك بو-
لۇش، مەغلۇپ بولۇشتىن قورقماسلىق لازىم، يىقىلىپ چۈشكەندە
دەس تۇرۇپ، ئويلىنىۋېلىپ يەنە ئىلگىرىلەش كېرەك.

خۇا لوگېڭ

ئۆگەنگەننى دائىم تەكرارلاپ تۇرۇش كوڭۈلۈك ئىش
ئەمەسمۇ؟

كۇڭزى

پىكىر قىلماي ئۆگىنىش — كالۋالىق، پىكىر قىلغان بىلەن
ئۆگەنمەسلىك خەتەرلىك.

كۇڭزى

ئۆگىنىپلا تۇرساڭ كارغا كېلىسەن، ئۆگىتىدىغان ئادەم
چىقىمسا، ئىزدەپ تېپىشنىڭ كېرەك.

لى جى

ئىرادە باغلىمىغان، كۆڭۈل قويمىغان ئادەم ھېچنەرسە ئۆگىنەلمەيدۇ.

جاڭ زەي

كىتاب ئوقۇغاندا ئۇنىڭ مەزمۇنىنى ئۆز ئاغزى بىلەن سۆزلەشكەن ۋاقىتتا پىششىق بىلىۋېلىش لازىم. ئاندىن كۆڭۈل قويۇپ پىكىر قىلىپ، ئۇنىڭ مەزمۇنىنى ئۆزى ئويلاپ يازغاندەك ئۆزلەشتۈرۈۋېلىش لازىم، شۇندىلا بىر نەرسە ئۆگىنىۋالغىلى بولىدۇ.

جۇشى

ياشلارنىڭ بىلىم ئېلىش ئارزۇسى ناھايىتى كۈچلۈك بولىدۇ، ئەمما سەۋر - تاقىتى ئاجىز بولىدۇ. كىتاب ئوقۇشنى مىسالغا ئالساق، كىتابنى قولغا ئالا - ئالمايلا ھەممىنى بىراقلا ئۆگىنىۋالغۇسى كېلىپ كېتىدۇ، ئەمما قىيىنچىلىققا دۇچ كەلگەن ھامان بېلىنى قويۇۋېتىدۇ. شۇنىڭ بىلەن ئۇلاردا چالا - بۇلا ئۆگىنىش ئادىتى پەيدا بولىدۇ - دە، ئۇلار ئۆز كالىسى بىلەن ئۆزلەشتۈرۈۋالماي، يا باشقىلارنىڭ ئوبزورىنى ئوقۇپلا رازى بولىدۇ، يا بولمىسا كىتابنىڭ كىرىش سۆزىنى ئوقۇپلا بولدى قىلىدۇ، بەزىلەر تېخى يېرىم - يارتا بىلىۋېلىپلا كەلسە - كەلمەس سۆزلەپ يۈرىدۇ. بۇ ياشلىرىمىز ناھايىتى ئاسان يۇقتۇرۇۋالدىغان ئورتاق ئىللەت.

گو مورو

بىلىم ئېلىش ئۈچۈن ئەجىر سىڭدۈرۈش، قەتئىي ئىرادە بىلەن كۈنلەپ، ئايلاپ ئۆگىنىش كېرەك.

ۋۇ يۇيىچاڭ

بىلىم — تەجرىبىنىڭ يىغىندىسى، قابىلىيەت — قاتتىق چىدامنىڭ نەتىجىسى.

قەدىمدىن تارتىپ ھازىرغا قەدەر جۇڭگودا ۋە چەت ئەللەردە ئۆتكەن بىلىملىك كىشىلەر ۋە مۇۋەپپەقىيەت قازانغان ئادەملەرنىڭ ھەممىسى بىلىم توپلاشقا ئىنتايىن ئەھمىيەت بەرگەن. بىلىم توپلاش ئارقىلىق كۆپىيىدۇ، تەجرىبىمۇ شۇنداق. بىز ھەرقانداق ئىشقا پارتىزانلارچە مۇئامىلە قىلماسلىقىمىز لازىم.

دېڭ تو

دۇنيادىكى ھەرقانداق بىلىمنى ئىگىلەش ئۇنچىۋالا قىيىن ئەمەس، قەتئىي ئىرادە بىلەن ئۆگىنىپ، قانۇنىيەتلەرنى تىرىشىپ ئىگىلەپ، پىششىق بىلىۋېلىش دەرىجىسىگە يەتكەندىلا، بۇ بىلىم-لەرنى تولۇق چۈشىنىپ ئەركىن ئىشلەتكىلى بولىدۇ.

گاۋ شىچى

چەت تىل ئۆگىنىش قىيىن ئەمەس. ئۇ دوست تۇتۇشقا ئوخشاش، دوستلار كۆنرىغانسىرى بىر - بىرىنى ياخشى چۈشىنىدۇ، ھەر كۈنى كۆرۈشۈپ تۇرغاچقا، بارغانسېرى يېقىن بولۇپ كېتىدۇ. گاۋ شىچى

نېرۋىنى تىنچلاندۇرۇپ، تەتقىق قىلماقچى بولغان مەسىلە ئۈستىدىلا باش قاتۇرۇپ، دىققەتنى ئەڭ زور دەرىجىدە مەركەزلەش-تۈرگەندە، مېنىڭچە، ئادەم ئۆزى تەتقىق قىلماقچى بولغان مەسىلەنى ھەل قىلالايدۇ.

دلانت ۋە بېكر

ئۆگىنىشتە ئۆگىتىدىغان ئادەمنىڭ بولۇش - بولماسلىقى
مۇھىم ئەمەس، ئاڭلىقلىق ۋە ئىرادىنىڭ بولۇش - بولماسلىقى
ھەممىدىن مۇھىم.

فابۇر

ئادەم كوڭلىنى ھەرياققا چېچىۋەتسە، ھېچ يەردىن تولۇق مېۋە
ئالالمايدۇ.

جاۋسېر

نشانغا يېتەلشىمنىڭ سىرنى ئېيتىپ بېرەي. مېنىڭ
بىردىنبىر كۈچ - قۇۋۋىتىم چىڭ تۇرۇش روھىدىن ئىبارەت.
پاستېر

تەكرارلاش — ئۆگىنىشنىڭ ئانىسى!

دىنزگېن

تەرتىپلىك ۋە تەدرىجىي ئىلگىرىلەش، پىششىق ئوقۇپ چوڭ -
قۇر پىكىر قىلىش لازىم.

جۇشى

تەرتىپلىك ۋە تەدرىجىي ئىلگىرىلەش لازىم! مەن ماڭغان يول
ئەنە شۇنداق تەرتىپلىك، تەدرىجىي ئىلگىرىلەش يولىدۇر.

خۇا لوگېڭ

ئېلىمىزنىڭ ئىلىم - پەن ئۆگىنىشكە بەل باغلىغان ياشلىرىدىن
كۈتىدىغان ئۈمىدىم شۇكى، بىرىنچى، تەرتىپلىك ۋە تەدرىجىي -
جىي ئىلگىرىلەش لازىم. ئىلىم - پەن خىزمىتىدە ئۈنۈم بېرىدىغان

بۇ مۇھىم شەرت ئۈستىدە توختالغىنىمدا ھاياجانلايماي تورايمەن. تەرتىپلىك ۋە تەدرىجىي ئىلگىرىلەش، تەرتىپلىك ۋە تەدرىجىي ئىلگىرىلەش، تەرتىپلىك ۋە تەدرىجىي ئىلگىرىلەش... كېرەككى ئالدىنقىسىنى ھەل قىلماي تۇرۇپ كېيىنكىسىنى ھەرگىز باشقا لىماسلىق لازىم. لېكىن ھەرگىز پاكىتلارنى ساقلىغۇچىلاردىن بولۇپ قالماسلىق كېرەك. شەيئىلەرنىڭ سىرىنى تەلتۈكۈس ئېچىش، ئۇلارغا قوماندانلىق قىلىدىغان قانۇنىيەتلەرنى قەتئىي بو- شاشماستىن تېپىپ چىقىش لازىم. ئىككىنچى، كەمتەر بولۇش... ھەرگىز كۆرەڭلەپ كەتمەسلىك كېرەك. كۆرەڭلەپ كەتسەڭ، باشقا قىلارنىڭ پىكىرىگە قوشۇلۇشقا توغرا كەلگەندە كاجلىق قىلىپ تۇ- رۇۋالىدىغان، باشقىلارنىڭ ياخشى نىيەت بىلەن بەرگەن پايدىلىق ياردىمىنى رەت قىلىدىغان بولۇپ قالسىن، ئوبىيەتتىن مېڭەڭدىن ئايرىلىپ قالسىن. ئۈچىنچى، قىزغىن بولۇش لازىم. شۇنى ئەستە تۇتۇڭلاركى، ئىلىم - پەن كىشىلەردىن پۈتۈن ئۆمرىنى ئۆزىگە بې- غىشلاشنى تەلەپ قىلىدۇ. خىزمەت ۋە ئىزدىنىشىڭىزدە چوقۇم غا- يەت زور قىزغىنلىق بولۇشى لازىم.

پاۋلوف

كىتابنى كۆپ ئوقۇساڭ، قەلىمىڭدىن گۈل ئۈنەر.

دۇفۇ

ئۈزلۈكسىز ئوقۇشىمىز، يەنى كىتاب ئوقۇشقا ھەۋەس قىلىشىمىز لازىم، باشقىلارغا مۇراجىئەت قىلىش ئەسقات- مايدۇ. ئالدى بىلەن بىر قۇر ئوقۇپ چىقىپ، ئاندىن ئۆزىمىزگە ياققان بىر ياكى بىر قانچە ساھەنى تاللىشىۋېلىشىمىز كېرەك؛

لېكىن كىتاب ئوقۇش بىلەنلا بولۇپ كەتسەك بولمايدۇ، شۇڭا رېئال جەمئىيەت بىلەن ئۇچرىشىپ تۇرۇشىمىز، ئوقۇغان كىتابىمىزغا جان كىرگۈزۈشىمىز كېرەك.

لۇشۇن

كىتاب ئوقۇشقا ئامراق ياشلار ئۆز كەسپىدىن ئۆزگە كىتاب-لارنى يەنى دەرىستىن سىرتقى كىتابلارنىمۇ كۆرۈپ بېقىشى كېرەك... مەسىلەن، تەبىئىي پەن ئوقۇۋاتقانلار، ئەدەبىي ئەسەرلەرنى ئوقۇپ بېقىشى، ئەدەبىيات ئوقۇۋاتقانلار تەبىئىي پەنگە دائىر كىتاب-لارنىمۇ ئوقۇپ بېقىشى، باشقىلارنىڭ نېمىلەرنى تەتقىق قىلىۋاتقانلىقىغا قاراپ بېقىشى لازىم. شۇنداق قىلغاندا، ئۆزگىنى، باشقا ئىشلارنى تېخىمۇ چۈشىنىۋالغىلى بولىدۇ.

لۇشۇن

بىرلا ئادەمنىڭ ئەسىرىنى ئوقۇغان بىلەن ئانچە كۆپ تەرەپ-لەرنىڭ ئارتۇقچىلىقلىرىنى ئىگىلىگىلى بولمايدۇ. بۇ خۇددى ھە-سەل ھەرىسىنىڭ ھەرىكىتىگە ئوخشايدۇ. ھەسەل ھەرىسى نۇرغۇن گۈل - چېچەكلەرگە قونسا، ئاندىن ھەسەل چىقىراالايدۇ، بىرلا يەردە تۇرۇۋالسا، چىقارغان ھەسەلى چەكلىك، تەمسىز بولۇپ قالىدۇ.

لۇشۇن

17- بىلىم توپلاش ئۈچۈن دېھقانلارنىڭ ئوغۇت توپلىغان ۋاقتىدە-كى غەيرىتىدەك غەيرەت بولۇشى لازىم. دېھقاننىڭ ئوغۇت توپلاش دائىرىسى كەڭ بولىدۇ، ئۇنىڭغا چەك قويمايدۇ... ئۇ تېزەك بولامدۇ، مایاق بولامدۇ ياكى گەندە بولامدۇ، ھەممىنى يىغىپ كېلىپ زىرا-ئەتلەرگە ئوزۇق بولىدىغان ئوغۇتقا ئايلاندۇرىدۇ.

دېڭ تو

بەزى كىتابلارنى ئوقۇپ قويۇشقا بولىدۇ، بەزى كىتابلارنى يۇتۇۋېتىشقا توغرا كېلىدۇ. ئاز ساندىكى بىر نەچچە كىتابنى بولسا چايناپ ھەزىم قىلىشقا توغرا كېلىدۇ؛ دېمەك، بەزى كىتابلارنىڭ بىر قىسمىنى ئوقۇپ قويۇشلا كۇپايە، بەزىلىرىنى باشتىن - ئاخىر ئوقۇپ چىقىش كېرەك، لېكىن تۇجۇپىلەپ ئوقۇش ھاجەتسىز؛ ئاز ساندىكى بىر نەچچە كىتابنى بولسا باشتىن - ئاخىر بىر نەچچە قېتىم ئوقۇش، يەنە كېلىپ كۆڭۈل قويۇپ ئوقۇش كېرەك.

بىكون

كەلسە - كەلمەس سۆزلەرنى كالىغا قاچىلاۋەرمەي، شەيئە - لەرنى چۈشىنىش ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈش، شۇ ئىقتىداردىن بۇل - دۇقلاپ قايناپ تۇرىدىغان بۇلاققا ئوخشاش تۈگمەس بىلىم ھاسىل قىلىش لازىم.

كومىنىسكى

ھەرقانداق ۋاقىتتا ئۆگىنىش، ھەممىنى ئۆگىنىش لازىم؛ پۇ - تۈن كۈچ بىلەن تېخىمۇ كۆپرەك نەرسىلەرنى بىلىۋېلىشقا، ھەم - مىنى بىلىۋېلىشقا تىرىشىش لازىم.

گوركى

كىتاب ئوقۇشتا كۆڭۈلنى، كۆزنى ۋە ئېغىزنى تەڭ ئىشقا سېلىش كېرەك.

جۇشى

كىتابتىكى بىلىملەر گويا بىپايان دېڭىزدىكى سۈدەك مول بولىدۇ. ئادەم ھەممىنى ئۆگىنىپ كېتەلمەيدۇ، لېكىن ئۆزى ئارزۇ

قىلغان نەرسىگە ئېرىشەلەيدۇ. دېمەك، ئۆگىنىشنى خالىغۇچىلار
 ھەر قېتىمدا بىرلا مەزمۇنىنى چۈشىنىۋېلىشقا تىرىشسا بولىدۇ.
 سۇشى

بىرەر ئەسەرنى ئوقۇغاندا، ئابزاس - ئابزاس بويىچە پۈتۈن
 زېھنى بىلەن رۇس ئولتۇرۇپ ئوقۇش، ئۆگىنىش، گويا
 گەجگىسىگە خەنجەر تىرىلىپ تۇرغاندەك رۇس ئولتۇرۇپ ئوقۇش
 كېرەك. بىرەر ئابزاسنى ئوقۇغاندىمۇ تولۇق چۈشىنىۋېلىش،
 بېشىنى ئوقۇسا ئايىغىنى، ئايىغىنى ئوقۇسا بېشىنى بىلىۋالالايدى-
 غان بولۇش كېرەك. ھەرگىزمۇ كىتابنى ئاچسىلا ھەممىنى بىل-
 دىغان، يېپىپلا قويسا ھەممىنى ئۇنتۇپ كېتىدىغان ئادەملەردىن
 بولماسلىق كېرەك.

جۇشى

كىتاب ئوقۇغاندا كۆڭۈلنى، كۆزنى ۋە ئېغىزنى تەڭ ئىشقا
 سېلىش كېرەك. كۆڭۈل قويىمىغاندا، كۆزۈمۇ ئېنىق كۆرەلمەيدۇ،
 كۆڭۈل قويىمىغان ۋە كۆز كۆرمىگەندە، ھەرقانچە ئوقۇغان بىلەنمۇ
 ئەستە قالمايدۇ، ئەستە قالغان بىلەنمۇ ئاسان ئۇنتۇلۇپ كېتىدۇ.
 ئۈچىنىڭ ئىچىدە كۆڭۈل قويۇش ھەممىدىن مۇھىم، كۆڭۈل
 قويغان كىشىنىڭ كۆزى بىلەن ئېغىزى نەگە بارا تىتى؟!

جۇشى

ئۆگىنىشتە سان ئەمەس، سۈپەت مۇھىم... ئوننى چالا بىل-
 گەندىن بىرنى پۇختا بىلگەن ياخشى.

دەي جېن

كىتابنى بىر قۇر ئۈنلۈك ئوقۇپ چىقىش ھېچنەمگە ئەس-
قاتمايدۇ.

جېڭ بونچياۋ

ھەممە ئىش قولىدىن ئانچە - مۇنچە كېلىدىغان ئادەم ئەمەل-
يەتتە بىرەر ئىشنىمۇ پىششىق بىلمەيدۇ، ھەممىدىن خەۋەردار مۇ-
تەخەسسەس ئەمەلىيەتتە ھېچقانداق ئىشقا تاكامۇللىشالمايدۇ...
زۇ تاۋفېن

چىڭ تۇتۇپ ئۆگىنىش، مەركەزنى چىڭ تۇتۇش، ھەممىگە
بېرىلمەي بىرنىلا پۇختا بىلىش، مەخسۇسلىنىش لازىم.
جۇئېنلەي

كىتاب ئوقۇشۇمۇ كان قېزىشقا ئوخشاش «قۇمىدىن ئالتۇن ئا-
لىدىغان ئىش».

جاۋ شۇلى

مەن ئۆزۈم چۈشەنمەيدىغان بىرەر كىتابنى ئوقۇشتا مۇنداق
ئۇسۇل قوللىنىمەن: ئالدى بىلەن نۇرغۇن بەتلەرنى بىلەن بايلىرىد-
نى بىر قۇر ئوقۇپ چىقىپ يۈزە چۈشەنچىگە ئىگە بولاتتىم، پىش-
شىق بىلىۋېلىش ئۈچۈن يەنە باشتىن باشلاپ ئوقۇيتتىم. تېمىدا-
لەن پىششىق تونۇشقانىسىرى، كىتابنى چۈشىنىش ئىقتىدارىم
شۇنچە ئېشىپ باراتتى - دە، ئوقۇپ بولغاندا ھەممىنى بىلىۋالاتتىم.
سىزگە تونۇشتۇرغۇدەك بىردىنبىر توغرا ئۇسۇلۇم ئەنە شۇ.
دەنتزگېن

مۇھىمى بىلىمنىڭ سانى ئەمەس، ساپاسىدۇر. بەزىلەر نۇرغۇن

نەرسىلەرنى بىلىسمۇ، ئەڭ ئەسقاتىدىغان نەرسىنى بىلمەيدۇ.
لېق تولستوي

ئوقۇغان كىتابتىن بىلىمىڭىزنى تېخىمۇ چوڭقۇرلاشتۇردىغان نەرسىلەرنى تېپىشىڭىز، قالغان نەرسىلەرنىڭ ھەممىسىنى يەنى مېڭىڭىزنىڭ يۈكىنى ئېغىرلىتىۋېتىدىغان ۋە سىزنى مۇھىم نوقتىدىن چەتلەشتۈرۈۋېتىدىغان نەرسىلەرنى تاشلىۋېتىشىڭىز لازىم.

ئېينشتېين

...تۇرمۇشتىكى ئەقىل ئومۇمەن ھەر بىر ئىشقا دۇچ كەلگەندە نېمە ئۈچۈن دەپ سوئال قويۇشتىن پەيدا بولىدۇ.

بالزاك

سوئال قويۇپ تۇرغان ياخشى ... لېكىن، ئۆزىڭىز ئويلاپ كۆرمەيلا ئاغزىڭىزغا كەلگىنىچە سوراۋەرسىڭىز، توغرا جاۋاب ئالغان تەقدىردىمۇ چوڭ پايدا ئالالمايسىز.

شىي جۇزەي

گۇمانلانماي تۇرۇپ ھەقىقەتنى بىلگىلى بولمايدۇ، شۇڭا ھەممەيلەننىڭ تەييار تەلىماتلار ئالدىدا تىز پۈكمەي، ئۇلارغا گۇمان-نىي پوزىتسىيە تۇتۇشنى ئۈمىد قىلىمەن.

شەك - شۈبھىسىزكى، سوئال — ھەرقانداق پەننىڭ ئاچقۇچى. بىزنىڭ نۇرغۇن ئۇلۇغ كەشپىياتلىرىمىز سوئالغا مەنسۇپ. ھەتتا تۇرمۇشتىكى ئەقىلمۇ ئومۇمەن ھەر بىر ئىشقا دۇچ كەلگەندە نېمە

ئۈچۈن دەپ سوئال قويۇشتىن پەيدا بولىدۇ.

ئالزاق

بىز كىتاب ئوقۇش ئارقىلىق بىلىم توپلايمىز، ئەمما ئەقىل ئىشلىتىپ دان بىلەن چارىنى ئايرىشىمىز كېرەك.

فۇست

ساختا بىلىم بىلىمسىزلىكتىن يامان، بىلىمسىزلىك ئې-
تىزغا ئوخشايدۇ. ئۇ يەرنى ھەيدەپ تېرىشقا بولىدۇ؛ ساختا بىلىم ياۋا
ئوت - چۆپ بېسىپ كەتكەن قاقاسلىققا ئوخشايدۇ، ياۋا ئوت - چۆپنى
تۈگىتىش ئاسان ئەمەس.

كانتۇ

كىتابتىن ئوقۇغان بىلىمنى ئىشلىتەلمىسىڭىز، ئوقۇغىنىد-
ىڭىز كېرەكسىز قەغەزگە تەڭ.

ۋاشىنگتون

بىلىم كىتابتىلا بولمايدۇ، ئەمەلىيەتتىكى تەجرىبىلەر مۇ بى-
لىمدۇر.

چېن يىئەن

ئۆگىنىش بىلەن ئەمەلىيەتتىن ئۆتكۈزۈش ئوتتۇرىسىدا ئە-
زەلدىن ئورگانىك باغلىنىش مەۋجۇت، ئۆگەنگەن نەرسە ئۈستىدە
پىكىر يۈرگۈزۈش، كالىدىن ئۆتكەندىن كېيىن ئەمەلىيەتتىن
ئۆتكۈزۈش لازىم. ئەمەلىيەتتىن ئۆتكۈزۈش داۋامىدىلا ھەقىقىي ئۆ-
گىنىۋالغان ياكى ھەقىقىي ئۆگىنىۋالالمىغانلىقىنى بىلگىلى بو-
لىدۇ. ئۇنداق قىلمىسىڭىز، ئوقۇغان كىتابىڭىز كۆپ بولغان بىلەن

كىتاب ئىسكىلاتىغا ئايلىنىپ قالسىز، خالاس.

شېي جۆزەي

ئادەم — تىرىك نەرسە. كىتاب — ئۆلۈك نەرسە. تىرىك ئادەم
ئۆلۈك كىتابنى ئوقۇسا، كىتابقا جان كىرگۈزەلەيدۇ. ئۆلۈك كىتاب
تىرىك ئادەمنى ئۆلتۈرۈپ قوياالايدۇ.

گو مورو

بىلىمنى كىتابتىن باشقا يەنە كىشىلىك تۇرمۇشتىنمۇ ئۆ-
گىنىش لازىم.

ماۋ دۇن

ئادەم كىتابنىڭ قولى بولۇپ قالسا، كىتاب تىرىك ئادەمنى
ئۆلتۈرۈپ قويدۇ... ئادەم كىتابنى ئۆزىگە قورال قىلسا، كىتابتىن-
كى بىلىملەرگە جان كىرىدۇ، كىتاب ھاياتىي كۈچكە ئىگە بولىدۇ.
خۇا لوگېڭ

كۆپ ئاڭلاش، كۆپ كۆرۈش، كۆپ ئوقۇش ۋە كۆپ تەجرىبە
قىلىش بىلىم ئېلىشنىڭ پىرىنسىپىدۇر.

دېلوگېل

نۇرغۇن، ئەمما ئەسقاتمايدىغان سۆزلەرنى ئۆگىنىۋالغان كى-
شىلەر ياكى نۇرغۇن سۆزلەرنى ئۆگىنىۋالغان بىلەن ئىشلىتىشنى
بىلمەيدىغان كىشىلەر گويا بىر ساندۇق سايمىنى بولسىمۇ ئىش-
لىتىشنى بىلمەيدىغان ياغاچچىغا ئوخشايدۇ، بۇنداق ياغاچچى ساي-
مىنى ئاز بولسىمۇ ئەركىن ئىشلىتەلەيدىغان ياغاچچىغا يەتمەيدۇ.

ۋېست

بىز تېخى ئىقتىدارىدىن پايدىلىنىپ باقمىغان ئەمىئەتلىك
ئىنسانلار ئىرادىسى ۋە ئەقلى ياراتقان رېئاللىقتەك كۆپ ساھەنى ئىش
ئىچىگە ئالدىغان ھېچقانداق ئالىي مەكتەپ يوق.

گوركي

كىتاب — بۈيۈك كۈچتۈر.

لېنن

كىتاب — بەخت ۋە قۇدرەتلىك ئىستىقبال يولىدا ئادەمزات
ياراتقان، ئېھتىمال، كەڭ مۇرەككەپ ۋە مۆجىزىلەر ئىچىدىكى ئەڭ
بۈيۈك مۆجىزىلەردۇر.

گوركي

ئادەمزات ياراتقان مۆجىزىلەرنىڭ مۆجىزىسى كىتاب — دۇنيا
ھاياتىغا ئائىت ھەممە بىلىملەرنى، جاھان ئەقلى كامالتىنىڭ
پۈتۈن تارىخىنى، يەر شارى خەلقلىرىنىڭ تارىخى ئەمگىكى ۋە
تەجرىبىسىنى ئۆزىدە جەم قىلىدۇ. — كىتاب ئىنسانىيەت مەنئى
كۈچلىرىنى يەنىمۇ ئۆستۈرۈشنىڭ ئەڭ قۇدرەتلىك قورالىدۇر.

گوركي

كىتاب ئىنسانىيەت ئىجادىيىتىنىڭ ھەقىقىي ھەيران قالار-
لىق ۋە ئېتىبارغا لايىق كۆرۈنۈشىدۇر. كىتابلاردا ئۆتمۈش زامان-
لارنىڭ ئەقىل - ئىداكى ياشايدۇ، خاك - تۇپراقلىرى چۈشتەك ئال-
لىقچان تۈزۈپ كەتكەن ئادەملەرنىڭ ئاۋازى ئۆتكۈر ۋە ئېنىق ياغراپ
تۇرىدۇ. ئىنسانىيەت ياراتقان، تەكرار - تەكرار ئويلاپ كۆرگەن ۋە ئۇ

ئېرىشكەن نەرسىلەرنىڭ ھەممىسى خۇددى سېھىرلىك ساندۇقتەك
كىتابلار سەھىپىسىدە ساقلىنىپ قالغان.

كارلىپىل

ياخشى كىتاب مېۋە بېرىپ، باشقا كىتابلارنىڭ تۇغۇلۇشىغا
ئېلىپ كېلىدۇ؛ ئۇنىڭ شان - شۆھرىتى ئەسىرلەردىن - ئەسىر -
لەرگە ئۆتۈپ، ئۇنى مۇتالىئە قىلىش كىتابخانلار ھاياتىدىكى پۈتۈن
بىر دەۋرنى تەشكىل قىلىدۇ.

ئولگات

تىنىلاردىن سوملار يىغىلغاندەك، ئاز - ئازدىن ئوقۇلغان
كىتابلاردىن ئىلىم تەركىب تاپىدۇ.

دال

كىتاب ھەرقانداق بىلىمنىڭ جېنى ۋە يۈرىكى، ھەرقانداق
پەننىڭ ئىپتىداسى.

تۈپىگ

مەدەنىيەتلىك كىشىلەرنى تەربىيەلەپ يېتىشتۈرۈشتە سەن -
ئەت ۋە پەندىن ئىبارەت ئىككى كۈچنىڭ ئەھمىيىتى زور. بۇ ئىككى
كۈچ كىتابقا جەملەنگەن.

تەرەققىياتنىڭ ئومۇمىي كۆلىمىدە ھەرقايسى خەلقنىڭ ئورنى
شۇ خەلق ئوقۇۋاتقان كىتابلارنىڭ سانى بىلەن بەلگىلىنىدۇ.

لابولى

كىتاب پىكىر قىلىش قابىلىيىتىمىزنى ھەر كىتاب كەلتۈرگۈچى ئىخچامغىنە قورالدۇر: ئۇ ئەقلىي تەمبەللىكىمىز بىلەن كۈرەش قىلىشىمىزدا بىزگە ياردەملىشىدىغان تەپەككۈر قۇۋۋىتىدۇر.

فاكى

كىتابلار قەلبىنى يورۇتىدۇ. ئىنساننى يۇقىرى پەللىگە كۆتۈرىدۇ ۋە كۈچكە كۈچ قوشىدۇ. ئەڭ ياخشى ئارزۇ - تىلەكلەرنى ئويغىتىدۇ. ئەقلىنى ئۆتكۈر قىلىدۇ ۋە يۈرەكنى يۇمشىتىدۇ. تېكىكېرىي

ھەر كۈنى جاھاننىڭ ئەڭ دانىشمەن ئادەملىرى بىلەن ئالاقىدار بولۇشتىن قىممەتلىكرەك نېمە بار!

لېفى تولستوي

ئەقلىنى ئۆتكۈر قىلىشتا قەدىمىي گېنىيلارنى () گېنىي — يۈكسەك تالانت ئىگىلىرى (ت)) ئوقۇشتىن ياخشىراق ۋا-ستە يوق؛ ئۇلاردىن بىرەرنى ئەقەللىي يېرىم سائەتلا قولۇڭدا تۇتساڭ — ئۆزۈڭنى ئاشۇ زامانلا قايتىدىن تۇغۇلغاندەك، روھىڭ يېنىكلەشكەندەك، پاكلاشقانداك، كۆتۈرەڭگۈلۈك ۋە تېتىكىلىك ھېس قىلىسەن، — گويا تىپتىنمۇ بۇلاقتا چۆمۈلۈپ چىققانداك بولسەن.

شوپىنگا ئوئېر

كىمكى ئەجدادلار ياراتقان بايلىقلارنى بىلمىسە، دېمەك، ئۇ

گۈزەللىكتىن بىخەۋەر ياشىغان.

كېگېل

كىتابلار ئەقىل پەرزەنتىدۇر.

سۈنەت

كىتابلار دانىشمەنلىكنى تارقىتىش قورالىدۇر.

كومېنسىكى

ئەمدىلىكتە بىز كىتابسىز نە ياشىشىمىز نە كۈرەش قىلد-
شىمىز، نە زەخمەت چېكىشىمىز، نە خۇشال بولۇشىمىز ۋە يېڭى-
شىمىز، نە چوڭقۇر ئېتىقاد قويغان تولۇق ۋە گۈزەل ئىستىقبال-
سىپىرى ئىشەنچ بىلەن بېرىشىمىزمۇ مۇمكىن ئەمەس.
پاڭۇستوۋسكىي

كىتاب — ئەمگەك قورالى. ئۇ ئادەملەرنى باشقىلارنىڭ ھاياتى
ۋە كۈرىشىگە ئىشتىراك قىلىشقا ئۈندەيدۇ. ئۇلارنىڭ ھاياجانلىرى،
ئۇلارنىڭ پىكىرلىرى، ئارزۇ - تىلەكلىرىنى چۈشىنىپ يېتىشكە
ئۆگىتىدۇ، ئۇ ئەتراپتىكى بارلىق نەرسىلەرنى سېلىشتۇرۇش، ئې-
نىقلاش ۋە ئۇلارنى قايتا ئۆزگەرتىش ئىمكانىيىتىنى بېرىدۇ.

كروپسكايا

كىتابمۇ خۇددى ئادەمگە ئوخشاش ھايات ھادىسىسىدۇر. ئۇمۇ
جانلىق پىكىردۇر، ئۇمۇ سۆزلەيدۇ ۋە ئۇ ئىنسان تەرىپىدىن بەرپا
قىلىنغان ۋە قىلىنىۋاتقان باشقا ھەممە بۇيۇملارغا قارىغاندا ئۆز-
گىچىرەك «بۇيۇم» دۇر.

گوركي

كىتابلار خەزىنىسى، ئومۇمەن ئالغاندا، ھاياتنىڭ ئۆزىگە خاس بەدىئىي ئەينىكىدۇر.

روباكىن

كىتاب ئەڭ يىراق ۋە زىمىستان ئۆمۈر يوللىرىدا ئىنسانغا نۇر بېغىشلاپ تۇرغۇچى سېھىرلىك چىراغدۇر.

ئوپىت

يۈزلىگەن، مىڭلىغان، مىليونلىغان قولىزما ۋە كىتابلار يېزىپ قالدۇرۇلغان كىشىلىك تەپەككۈرنى تارىخنىڭ ھەرقانداق بوران - چاپقۇنلىرىمۇ، زامانلارنىڭ جىمجىت بوشلۇقلىرىمۇ يوقىدە تىشقا قانداق ئەمەس.

پائۇستوۋىسكى

كىتابلار مەڭگۈلۈك خۇسۇسىيەتكە ئىگە. ئۇلار ئىنسان پائالىيىتىنىڭ ئەڭ ئۆمۈرلۈك مېۋىلىرىدۇر.

سىمپلىس

كىتابلار ئالدىدا ھەممە نەرسە نۇرسىز بولۇپ قالىدۇ.

چېخوف

كىتاب — سېھىرگەر. كىتاب دۇنيانى يېڭىۋاشتىن قۇرىدۇ. ئۇنىڭدا ئادەمزاۋاتنىڭ ئەقلى مۇجەسسەم، ئۇ كىشىلىك تەپەككۈردە نىڭ تۇۋرۇكى. كىتابسىز ئالەم ياۋايىلار ئالمىدۇر.

موروزوف

ياخشى كىتاب مۇئەللىپنىڭ ئادەم زات ئۈچۈن ئاتىغان سوۋ-
غىسى.

ئاددىسون

كىتابلار زامان دولقۇنلىرىدا ئۈزگۈچى ۋە ئۆزىنىڭ قىممەت
باھا يۈرىكىنى ئەۋلادتىن - ئەۋلادلارغا ئاۋايلاپ يەتكۈزگۈچى تەپەككۈر
كىملىرىدۇر.

بېكون

كىتابلار بىر ئەۋلادنىڭ باشقا ئەۋلادقا قالدۇرغان مەنئى ۋە -
سىيىتى، ئۆمرى ئاخىرلاشقان قېرىنىڭ ھاياتقا ئەمدى قەدەم قو -
يۇشقا باشلىغان ئۆسمۈرگە پەند - نەسەھىتى، دەم ئېلىشقا ئاتلانغان
ساقچىنىڭ نۆۋەتچىلىككە تۇرغان ساقچىغا بەرگەن بۇيرۇقىدۇر.
گېرتسېن

ئىنسانىيەتنىڭ ھاياتى پەيدىنپەي كىتابتا مەنزىل تاپتى: قە -
بىلىلەر، ئادەملەر، دۆلەتلەر يوق بولۇپ كەتتى، كىتابلار بولسا قە -
لىئەردى.

گېرتسېن

كىتابلار بىزنى ياخشى جەمئىيەتسىزى يېتەكلەيدۇ، بىزنى
ھەممە زامانلارنىڭ بۈيۈك ئەقىل ئىگىلىرى بىلەن تونۇشتۇرىدۇ.
سەمەيلىس

كىتابلار بىزنى ئۆتمۈش ئەسىرلەر مەنئى ھاياتنىڭ ۋارىس -

لىرىغا ئايلاندۇرىدۇ.

جېنىڭ

بىز كىتاب ئارقىلىق كىشىلىكىنىڭ بۈيۈك ئەقىل ئىگىلىرى بىلەن ئالاقىدە بولۇپ ھۈزۈرلىنىمىز ۋە بۇ ئالاقە ۋاستىسىدىن ھەربىرىمىز پايدىلىنىشىمىز مۇمكىن.

جېنىڭ

ساۋاتى بار ھەربىر ئادەم كىتابنىڭ ياردىمىدە ئەقىل - ئىدراك بىناسىغا كىرىش ھوقۇقى ۋە ئىمكانىيىتىگە ئىگىدۇر.

سىمايلىس

ئىنسانىيەت ئىلمىنىڭ ھەممە ساھەلەرگە ئائىت كاتتا قىسمى قەغەزلىرىدە، كىشىلىكىنىڭ خاتىرىسى بولغان كىتابلاردا ياشايدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈنمۇ، ئادەمزاتنىڭ يالغۇز ئۈمىدى ۋە ئۆلمەس خاتىرىسى پەقەت كىتاب توپلاش ۋە كۈتۈپخانا ئېچىشتىدۇر.

شوپىنگا ئوئېر

كۈتۈپخانىلار ئىنسانىيەتنىڭ ھەممە روھىي بايلىقلىرىنىڭ جەۋھەرلىرىدۇر.

لېيپتسى

قانچىلىغان كۈنلەر، قانچىلىغان ئۇيقۇسىز تۈنلەرنىڭ ئەم - گىكى، قانچىلىغان ئەقىل قۇۋۋىتى، قانچىلىغان ئۈمىد ۋە تەش - ۋىشلەر، بەرداشلىق بىلەن پەقەت ئىزلىنىش بەخش قىلىنغان قانچىلىغان ئۆمۈرلەر شۇ ئۇششاق باسما ھەرىپلىرىگە دام قىلىنغان،

ئەتراپىمىزنى قورشاپ تۇرغان تار جاۋەنلەرگە يىغىلغان.

سەمىيەت

ياخشى كۈتۈپخانا كائىناتنىڭ كىتابىتىكى ئىنكاسدۇر.

روباكىن

ياخشى كۈتۈپخانىدا بولۇشتىنمۇ ئارتۇقراق زوق بارمۇ، كىتابلارغا قاراشنىڭ ئۆزى بەخت. كۆز ئالدىڭىزدا خۇدالار ئىززىتىگە لايىق زىياپەت؛ شۇ زىياپەتكە ئىشتىراك قىلىپ، قەلبىڭىزنى لىپ-مۈلىق تولدۇرۇۋېلىشىڭىز مۇمكىنلىكىنى تەسەۋۋۇر قىلىمىز. لىپ

ئاممىۋى كۈتۈپخانا پىكىرلەرنىڭ خالىغان كىشى تەكلىپ قىلىنغان ئىچىل داستانىدۇر.

گېرتسېن

ئۆزىڭىزنى دانالار توپىدا ئارتۇقچە مېھمان دەپ ھېسابلىماڭ. ئۆزىڭىزگە يارىشا جايىڭىزنى ئېلىڭ. ئەنە شۇ چاغدىلا ھەممە زامان خەلقلەرنىڭ شائىرلىرى، ئالىملىرى، سەنئەتكارلىرى، تارىخچىلىرى ياراتقان جەۋھەرلەر بىلەن يۈزمۇ يۈز تۇرۇپ، ئۆز ئىقتىدارىڭىزنى ھەققانىي باھالىيالايسىز ۋە كۆز ئالدىڭىزدا يېڭى، چەكسىز نامەلۇم ئۇيۇقلار يۈز ئاچقانلىقىنى كۆرىسىز.

كانېل

كىتابتا يالغۇز ئۆتمۈشلا ئەكس ئەتتۈرۈلمىگەن؛ ئۇ شۇنداق بىر ھۆججەتكى، ئۇ ئارقىلىق ھازىرقى كۈن مۈلكىگە، قىيىنچى-

لىق، گاهى تەر ۋە قان بىلەن تېپىلغان ھەقىقەت ۋە ئىنسانىيەت ئىشلىرى
كۆلىمىگە كىرىپ بارىمىز، كىتاب كېلەچەك پروگراممىسىمىز.

كىتاب سوتسىيالىستىك مەدەنىيەتنىڭ ئەڭ ئاساسىي ۋە ئەڭ
قۇدرەتلىك قورالىدۇر.

گوركي

كىتابسىز ئىنسان ھاياتى قۇپقۇرۇق بولغان بولاتتى. كىتاب
دوستىمىزلا ئەمەس، بەلكى دائىمىي، ئۆمۈرلۈك يولدىشىمىز.
بېدنىي

كىتابنى بىلىش كېرەك. ئۇنى سۆيۈش ۋە ئۇنىڭغا ئىشىنىش
كېرەك. ئۆزۈڭدە كىتاب بىلەن شۇغۇللىنىش قۇۋۋىتى ۋە ئەمەلىي
ماھارەتنى ئارتتۇرۇشقا ئىگە بولۇشۇڭ كېرەك.

روباكىن

ئادەمدىكى ئىزچىل ۋە ئاڭلىق ئېتىقاد يا جەمئىيەت تەسىرىدە،
ياكى ئەدەبىياتنىڭ ياردىمىدىلا راۋاجلىنىشى مۇمكىن.

چېرىن شېۋىسكى

ھەر تەرەپلىمە بىلىمنىڭ غايەت زور قورالى ئوقۇش ئىكەنلىد-
كىنى ئۇنتۇما.

گېرتسېن

ئادەم بۈيۈك مەدەنىيەت تەسىرى بىلەن تونۇشۇپ چىققان چاغ.

دىكىدەك قەلبىگە ئاڭ بەخش ئەتكۈچى ساپ تۇيغۇ بولمىسا كېرەك.
سالتكوۋ - شېدرىن

ئوقۇشسىز ھەقىقىي بىلىم يوق. ئۇنىڭسىز نە دىت، نە سۆز،
نە كەڭ كۆلەملىك چۈشەنچىمۇ يوق ۋە بولۇشىمۇ مۇمكىن ئەمەس:
گىوتى ۋە شېكسپېر پۈتۈن بىر ئۇنىۋېرسىتېتقا تەڭ، ئوقۇش دا-
ۋامدا ئىنسان ئەسىرلەرنى باشتىن كەچۈرىدۇ.

گېرتسېن

ئوقۇش - تەپەككۈرنى چوڭقۇرلاشتۇرىدۇ، ئەقىلنى ئىزلىنىش
ۋە ھادىسىلەرنى تەھلىل قىلىشقا ئۈندەيدۇ.

كالىنىن

ئەگەر ئېتىبار بىلەن كىتابلاردىن دانىشمەنلىكنى ئىزلىسەڭ،
قەلبىڭگە كۆپ مەلھەم تاپسەن.

نېستور

ياخشى قىزىقارلىق كىتاب كۆپ بىلىم بېرىدۇ. كۆپ ياخشى
پىكىرلەرنى ئويغىتىدۇ.

كروپسكايا

ھەممە ياخشى كىتابلارنىڭ بىرلا ئوخشاشلىقى باركى
ئۇلار سۆزسىز كىتابخانلاردا كىشىلەر ئۈچۈن نېمىنىڭ ئادالەت،
گۈزەل ۋە پايدىلىق ئىكەنلىكى ھەققىدە باش قاتۇرۇش ئارزۇسىنى
ئويغىتىدۇ.

چېرىنمىشۋىسكى

ھەممە ياخشى كىتابلار بىر تەرىپى بىلەن ئوخشاش بولىدۇ — ئوقۇپ تۈگىتىۋاتقىنىڭىز سېرى يۈز بېرىۋاتقان ۋەقەلەر: ياخشىلىق ياكى يامانلىقىمۇ، ھاياجان، غەمكىنلىك ۋە ئەپسۇس، نادامەتلىرىمۇ ئادەملەر ۋە جايلارمۇ، ھەتتا ساپ - ھاۋا قانداقلىقىغىچە، شۇلارنىڭ ھەممىسى خۇددى سىزگە روھ بەرگەندەك تۈپلۈۋېرىدۇ ۋە بۇلار ئۆ- مۇرۋايەتكە كۆڭلىڭىزگە ئورنىشىپ قالىدۇ.

ھېمىڭواي

ياخشى كىتابنى ئوقۇش بىلەن ئادەم ئۆزىنى يەنىمۇ كۈچلۈك، بىلىملىك، نومۇسچان سېزىدۇ.

سۇدراىكالىن

ئۆز ۋاقتىدا ئوقۇلغان كىتاب — مۆلچەرسىز ئۇتۇق. ھاياتىڭدا ئەڭ ياخشى دوستۇڭ ۋە ئۇستازىڭدىنمۇ كۆرمىگەن يادىلىقىنى ئۆ- نىڭدىن كۆرۈشۈڭ مۇمكىن.

پاۋلېنكو

گاھىدا ئادەم كىتابنى ئوقۇپ تۈگەتكەندە مۇتلەق باشقىچە بو- لۇپ، ئۆزگىرىپ قالىدۇ. ئەڭ مەغرۇر ئەقىل ئىگىلىرىمۇ بەك نازا- كەتلىك شەخسلەرمۇ، ئەڭ ساددا ۋە ئەڭ ئەۋلىيا ئادەملەرمۇ بۇ تار- تىش كۈچى ئالدىدا باش ئېگىدۇ.

ھيۇگو

بىرەر ياخشى كىتابنى ئوقۇپ ئۆز ھاياتلىرىدا مۇتلەق يېڭى سەھىپە ئاچقان ئادەملەر ئازمۇ!

تورا

ئۆسمۈر ئەقىلىدە چوڭقۇر ئىز قالدۇرغۇچى كىتاب، ئادەتتە كۆپىنچە ئىنسان ھاياتىدا پۈتۈن بىر دەۋرنى تەشكىل قىلىدۇ.

سمايلىس

يۈرەككە تەگكەن بىرىنچى كىتاب — گويا بىرىنچى مۇھەببەت. ئۇ كەلگۈسىدە ئىنساننىڭ پۈتۈن تۇيغۇلار ئالىمىنى ئىختىدار يارسىز ئۆزىدە جەم قىلىدىغان گۈزەل ئەينەكتۇر.

فورس

ئۆزۈمدىكى ھەممە ياخشى خىسەلتلەر ئۈچۈن كىتابتىن مىند نەتىجىلەرنى.

گوركي

مەن ئىشتىياق ۋە ھەيرانلىق بىلەن بەك كۆپ ئوقۇدۇم، ئەمما كىتابلار مېنى ۋەقەلىكتىن زېرىكتۈرمىدى. ئۇنىڭغا بارغانچە قىزىقىشىمنى كۈچەيتتۈردى، كۆزىتىش، قىياسلاش قابىلىيىتىمنى ئۆستۈردى. ھايات ئىلمىگە چاڭقاقلىقىمنى لاۋۇلداتتى.

گوركي

قانچىلىك كۆپ ئوقۇغانسىمۇ كىتابلار مېنى ھاياتقا شۇنچەلىك يېقىنلاشتۇردى، تۇرمۇش ماڭا يەنىمۇ مۇنەۋۋەر، مەنىلىك رەڭ تۈيۈلۈۋەردى.

گوركي

بىلىم مەنبەسى — كىتابنى سۆيۈڭ، پەقەت بىلىملا نىجاتلىق

بەخش ئېتىدۇ. ئۇ سىزنى ئىنساننى سادىق دىل بىلەن سۆيىدىغان، ئۇنىڭ ئەمگىكىنى قەدىرلەيدىغان ۋە شۇ بىر تۇتاش ئۇلۇغۋار ئەمگەك مېۋىلىرىدىن يۈرەكتىن زوقلىنىدىغان، مەنىۋى جەھەتتە كۈچلۈك، نومۇسچان، ئەقىللىق ئادەم قىلىپ يېتىشتۈرىدۇ.

گۈركىي

كىتابنى سۆيۈڭ، ئۇ تۇرمۇشىڭىزنى يېنىكلەشتۈرىدۇ. خىلمۇ خىل چېچىلاڭغۇ پىكىر، تۇيغۇ، ۋەقەلەر بورىنىنى چۈشەنمىشە دوستانە ياردەم بېرىدۇ. ئۇ سىزنى ئادەملەرنى ۋە ئۆزىڭىزنى ھۆرمەت قىلىشقا ئۆگىتىدۇ. ئۇ دۇنياغا، ئادەملەرگە مېھرىبان تۇيغۇ-سەنى بەخش قىلغان ھالدا ئەقىلڭىز ۋە قابىلىيىتىڭىزگە قانات بېغىشلايدۇ.

گۈركىي

كىتابخان خالامدۇ - خالمامدۇ، يۈكسەك بەدىئىي ئەسەر ئۇنى ئادەملەرگە باھا بېرىشكە ئەمەس، بەلكى شۇ باھا بېرىش يولى ھەققىدە، ھاياتنىڭ ئاساسىي مەسىلىلىرى، ئۇنىڭ مەقسىتى، مەنىسى، ئۇنىڭدىكى ئادالەت، ناھەقچىلىق ۋە ھاكازالار ھەققىدە مۇلاھىزە يۈرگۈزۈشكە مەجبۇر قىلىدۇ.

روباكىن

كىم كىتابنى سۆيسە، ئۇ دائىم سادىق دوستى، خالىس مەسەلىھەتچىسى، قىزغىن بۇرادىرى، ھەقىقىي بەزلىگۈچىسى بارلىقىنى ھېس قىلىدۇ. ئوقۇش، ئۆگىنىش، پىكىر يۈرگۈزۈش بىلەن ئادەم ئۆزىنى ئىختىيارسىز بەزلەيدۇ ۋە بوش ۋاقىتنى ھەمىشە، ھەتتا

تەقدىر ئىنساننىڭ ھەممە كۈتۈلمىگەن ھاللىرىدىمۇ كۆڭۈللۈك ئۆتكۈزىدۇ.
باررائۇ

ئىنساننى كىتاب كائىنات ئىگىسىگە ئايلاندۇرىدۇ.

پاۋلىنكو

كىتاب ئىنسانغا قانات بېغىشلايدۇ.

گىلادكوف

كىتاب ئىنسان قەلبىنى يورۇتىدۇ ۋە شۇ زېمىندا مۇستەھكەم تۇرۇشقا ياردەملىشىدۇ. ئۇ ئىنسانغا تەبىئەتنىڭ ۋە قانۇنىيەتلىرىنى ئېچىپ بېرىدۇ. ئانا يەرنىڭ ھەقىقىي ئىگىسى بولۇش، ئۇنى تۈپتىن ئۆزگەرتىپ، يېڭى كوممۇنىستىك جەمئىيەت بەرپا قىلىش يولىدا بۇ قانۇنىيەتلىرىنى ئىگىلەشتە ياردەملىشىدۇ. ئەڭ ياخشى، ئەڭ قەدىرلىك، ئەڭ دانا ۋە نەپىسلىق نەرسىلەرنىڭ ھەممىسى كىتابتا جەملەنگەن.

گىلادكوف

كىتاب ۋاسىتىسى بىلەن ئادەملەر تارىخىنىڭ تۈرلۈك دەۋرلىرىدە ياشاپ ئۆتكەن ئەڭ مۆھتەرەم ئەقىل ئىگىلىرى بىلەن ئالاقىدار بولىدۇ؛ ئىنسان كىتاب ئارقىلىق ئۆتكەن ئەسىرلەردە يۈز بەرگەن بۈيۈك ۋەقەلەرنىڭ ئىشتىراكچىسىغا ئايلنىدۇ.

گېرېشېل

ئەگەر پار ۋە تۆمۈر يول مۇساپىلەرنىڭ يىراقلىقىنى يوقاتقان بولسا، كىتاب نەشرى زامان چېگرالىرىغا بەرھەم بەردى: كىتاب

شارپىتى بىلەن بىز ھەممىمىز — زامانداشلىرىمىز، مەن ھومېر
ۋە تىستېرون بىلەن سۆھبەت باشلىسام، كېلەچەكتىكى ھومېر ۋە
تېستېرونلىرى بولسا بىز بىلەن سۆزلىشىدۇ.

باشقا ئەسىر ئەدىبلىرى بىلەن ھەمسۆھبەت بولۇش — خۇددى
سايھەت قىلغاندەك گەپ.

دىكارت

پېداگوگىك ئېتىقادىمنىڭ ئاساسلىرىدىن بىرى كىتابنىڭ
تەربىيىۋى كۈچىگە چەكسىز ئىشىنىشىمدە. مەكتەپ، ئەڭ ئاۋۋال،
كىتاب دېمەكتۇر. تەربىيە — ئەڭ ئاۋۋال ياخشى سۆز، كىتاب جازە.
لىق ئىنسانىي مۇناسىۋەتلەردىن ئىبارەت. كىتاب — قۇدرەتلىك
قورال، دانا، كۆتۈرەڭگۈ روھ بىلەن يېزىلغان كىتاب كۆپىنچە ئىنسان
تەقدىرىنى ھەل قىلىدۇ.

سۇخوملىنسىكى

خەلقنى مەرىپەتلىك قىلىش، ئۇنى ئەخلاقىي جەھەتتىن يۈك-
سەلدۈرۈش دېگەن سۆز. ئۇنى ساۋاتلىق قىلىش مەدەنىي كامالەتكە
يەتكۈزۈش دېمەكتۇر. كۈندە ئوقۇلىدىغان ياخشى كىتابلار تەسىرىدە
ھەرقانداق قوپاللىقمۇ ئوتتا كۆيۈپ كېتىدۇ.

ھيۇگو

كىتاب ئالاقە، ئەمگەك، كۈرەشنىڭ قۇدرەتلىك قورالىدۇر. ئۇ
ئادەمنى ئىنسانىيەت ھاياتى ۋە كۈرەش تەجرىبىسى بىلەن قوراللا-
ن دۇرىدۇ، پىكىر ئۇيۇقلىرىنى كېڭەيتتۈرىدۇ، ئۇنىڭغا تەبىئەت

كۈچلىرىنى ئۆز مەقسەتلىرى يولىدا خىزمەت قىلدۇرۇشقا ياردەم -
لەشكۈچى بىلىملەرنى بېرىدۇ.

كروپسكايا

ياخشى كىتابلارنى ئوقۇش ئۆتمۈش زامانلارنىڭ ئەڭ دانا ئا -
دەملىرى بىلەن ھەمسۆھبەت بولۇش دېمەكتۇر، شۇنىسىمۇ باركى،
بۇ سۆھبەتتە بىزگە ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىنىڭ ئەڭ ياخشى پىكىرلى -
رىنى بايان قىلىدۇ.

دېكارت

ئوقۇش - تەپەككۈر ۋە ئەقلىي كامالەت مەنبەلىرىدىن بىرى.
سۇخوملىنسىكى

ئادەملەر ئوقۇشتىن توختاشلىرى بىلەن پىكىر قىلىشتىنمۇ
توختايدۇ.

دندرو

كىتابنى قەدىرلەش كېرەك، بۇ تەپەككۈر قەسىرىگە ئىززەت -
ئىكرام بىلەن قەدەم قويۇش لازىم.

گېرتسېن

ياخشى كىتاب — ئەقىللىق ئادەم بىلەن سۆھبەت قىلىشنىڭ
بەئەينى ئۆزى. كىتابخان ئۇنىڭدىن بىلىم ھەم ۋەقەلىكىنى ئومۇم -
لاشتۇرۇش، ھاياتنى چۈشىنىش خىسلىتىنى ئالىدۇ.

تولىستوي

ياخشى يېزىلغان تارىخىي رومان تارىخ توغرىسىدىكى ئەڭ

ياخشى دەرسلىكلەر بىلەن تەڭ.

ئالزات

كىتابلاردا ئۆزىگە خاس تارتىش كۈچى بار. كىتابلار بىزگە ھۇزۇر بېغىشلايدۇ. ئۇلار بىز بىلەن سۆزلىشىدۇ، بىزگە ئالىمجاناب مەسلەھەتلەر بېرىدۇ، بىزنىڭ جانلىق دوستلىرىمىزگە ئايلىنىدۇ.

پېتراركا

ئىلمىي ئەدەبىيات ئادەملەرنى جاھالەتتىن گۈزەل ئەدەبىيات بولسا قوپاللىقتىن ۋە رەزىللىكتىن خالاس قىلىدۇ.

چېر نىشپۇسكىي

ئۆگىنىش، ئوقۇش، پىكىر يۈرگۈزۈش ۋە ھەممىسىدىن ئۆزىڭىزگە پايدىلىق تەرەپلەرنى تاللاپ ئېلىش.

پىروگوف

كىتاب ئوقۇمايدىغان ساۋاتلىق ئادەم نېمىگىمۇ ئەسقاتار؟ بۇنداق ئادەم يەنە تەكرار ساۋاتسىزلىققا مەھكۇمدۇر.

لوناچارىسكىي

ئوقۇش ۋە ئۆگىنىش. جىددىي كىتابلارنى ئوقۇش، قالغىنىنى ھاياتىڭىزنىڭ ئۆزى بېرىدۇ.

دوستو يېۋىسكىي

كىتابسىز ئادەم ئەقلىي جەھەتتىن بەك كەمبەغەل ئادەمدۇر؛ ئۆزىڭىزنى بۇنداق ئەھۋالغا چۈشۈرۈپ قويماڭ.

رېسكىن

كىتابسىز ئۆي — جانسىز تەن دېگەن سۆز.

تستېسرون

قايسى ئائىلىدە كىتاب ئوقۇلمىسا — ئۇ مەزمۇن مۇكەممەل
ئائىلە بولالمايدۇ.

پاۋلبكو

ئەخلاق جەھەتتىن مەدەنىيەتلىك كىشىلەر، ئاڭلىق ئەمگەك-
چىلەر كىتابقا چوڭقۇر ھۆرمەت بىلەن قارايدىغان ئائىلىدە ئۆسۈپ
ۋايىغا يېتىدۇ.

سۇخوملىنسىكى

ئادەملەر كىتاب ئوقۇشتىن توختىسا، پىكىر قىلىشتىنمۇ
توختايدۇ.

ددرو

ياخشى كىتاب ھاياتنىڭ مۆلچەرلىگۈسىز خەزىنىلىرىدىن
بىرىدۇر.

سمايلىس

گوركي

ياخشى كىتاب — نەق بايرامنىڭ ئۆزى.

ھەر بىر ئادەم ئىمكانىيەتنىڭ بارچە ئۆزىنى ياخشى كىتابلار
بىلەن قورشاپ ئېلىشقا ئىنتىلسۇن.

جېنىڭ

ئەپلىك ۋاقىت بولسىلا، كىتاب ئاقتۇر. ئۆز ھاياتىڭنى جىسباندا
ئىلاجىنىڭ بارىچە تۈرلۈك كىتابلارنى كۆپرەك كۆرۈشكە ۋە ئوقۇشقا
ھەرىكەت قىل.

روبكىن

ياخشى كىتاب كۆتۈرۈۋالغان ئادەم ھېچقاچان يالغۇز ئەمەس.
گولدانى

نەدە كىتاب بار ئىكەن، ئۇ يەردە ئادەم ئۆزى بىلەن ئۆزى، يال-
غۇزلۇقتا، ئۆز كۆلىمى دائىرىسىدە قېلىپ قالمايدۇ. ئۇ ئۆتمۈش ۋە
بۈگۈنكى كۈننىڭ ھەممە ئالەمشۇمۇل ئۇنۇقلىرىغا، پۈتۈن ئىنسا-
نىيەتنىڭ پىكىر ۋە تۇيغۇلىرىغا دوست بولىدۇ.

تسۇيىڭ

كىتاب — يالغۇزلۇقتا دوست. ئۇنى ئوقۇش بىلەن ئادەم ئۆ-
زىنى چۈشىنىدۇ.

دېوئامېل

بىرىنچى قېتىم ياخشى كىتاب ئوقۇغاندا، گويا ياخشى دوست
تېپىۋالغاندەك ھېس قىلىمىز. ئاشۇ ئوقۇغان كىتابنى يەنە تەكرار
ئوقۇش بولسا، كونا دوست بىلەن قايتا ئۇچراشقانداك گەپ.

ۋولتېر

كىتابلار جانسىز، ئەمما سادىق دوستلاردۇر.

ھيۇگو

كىتابلار بىزنى ھەيران قالدۇرىدۇ، بىزگە سۆزلەپ بېرىدۇ،
بىزگە مەسلىھەتچى ۋە قانداقتۇر جانلىق مۇكەممەل بىر ئۇيغۇنلۇق
بىلەن بىزگە باغلىنىپ كېتىدۇ.

پېتراكا

كىتابلار غايەت زور دوستلىرىمىز دۇر. ئۇلارغا ھاياتنىڭ ھەممە
قىيىن مىنۇتلىرىدىمۇ ئىشەنسە بولىدۇ. ئۇلار ھېچ ۋاقىت خىيانەت
قىلمايدۇ.

دودە

كىتاب ئەڭ سەۋر - تاقەتلىك، بەردەم، قىزغىن بۇرادىرىمىز. ئۇ
ھەرقانداق مۇسەبەتلىك ياكى بەختسىزلىك چاغلىرىدىمۇ بىزدىن
يۈز ئۆرمىيىدۇ.

سمايلىس

كىتاب ئوقۇشتىن ياخشى خۇشاللىق ۋە ئەينى چاغدا ئۇزاق
داۋام قىلىدىغان ئارام بولمىسا كېرەك.

م. مونتيپىگىيۇ

مۇتالىئەگە بېرىلىش — تۇرمۇشتا سۆزسىز سادىر بولۇپ
تۇرىدىغان زېرىكىش سائەتلىرىنى چەكسىز ھۇزۇر - ھالاۋەت سائەت-
لىرىگە ئايلاندۇرۇش دېگەن سۆز.

ش. مونتيپىگىي

نادانلار توپىدا ئولتۇرغاندىن كۆرە كىتابتىن تەسكىن تاپقان
ئەۋزەل.

بوئاست

ئەتراپىمىزدا ئۆزلىرىنىڭ بوش ۋاقىتلىرىنى قىلىشقا
ئۆتكۈزۈشنى بىلمەي، ئەڭ بىمەنە ئىش ۋە ئويۇن - كۈلكىلەرنى
ئويلاپ تېپىۋاتقان كىشىلەرنى كۆرىدىكەنمەن، قولۇمغا كىتاب ئال-
لىمەن - دە، ئۆز - ئۆزۈمگە «يالغۇز مۇشۇنىڭ ئۆزىلا ئۆمۈر بويى
كۇپايىغۇ» دەيمەن.

دوستو بېۋىدىكى

مۇتالىئە ھاياتتىكى كۆڭۈلسىزلىكلەرگە قارشى كۈرەشتە
مەن ئۈچۈن ئەڭ ياخشى ۋاسىتە ئىدى؛ ئوقۇۋاتقىنىمدا تارقاپ كەت-
مەيدىغان قايغۇ - ئەلەملىرىم بولمىغان.

ش. مونتېسكى

غەيۋەت، بىمەنە پىكىرلەردىن قۇتۇلۇش ئۈچۈن ئوقۇشقا كى-
رىشىشنىڭ ئۆزى كۇپايە؛ ئۇ دىققەت - ئېتىبارىنى ئاسانلا ئىگى-
لەپ، يامان پىكىرلەرنى يىراققا ھەيدەيدۇ.

ش. مونتېسكى

كىتابلار ماڭا پۈتۈن ھايات يولۇمدا ھەمراھ بولىدۇ ۋە مەن ھەر
ۋاقىت ھەم ھەممە يەردە ئۇلار بىلەن بىللە نەپەس ئالىدىم. ئۇلار قې-
رىلىق يىللىرىمدا، يالغۇز تەنھا ياشايدىغان ۋاقىتلىرىمدا ماڭا تە-
سەللى بولىدۇ. ئۇلار مېنى جانغا تېگىدىغان بىكارچىلىق يۈكىدىن
ئازاد قىلىدۇ ۋە ھەر دائىم ماڭا بىمەنە ئۆلپەتلەردىن قۇتۇلۇش ئىم-
كانىيىتىنى بېرىدۇ. ئەگەر كېسىلىم باشقا ھەممە نەرسىلەرنى باش
ئەگدۈرىدىغان دەرىجىدە كۈچىيىپ كەتسە، كىتابلار ئاشۇ ئاغرىق

خۇرۇچلىرىنىمۇ يۇمشىتىدۇ.

فرانس

كىتابقا بولغان مۇھەببەتنى ھەقىقەتەن ماختاشقا لايىق. بەزد-
لەر كىتاب «مەستانىلىرى» ئۈستىدىن كۈلۈشىدۇ. راستىنى
ئېيتقاندا، ئېھتىمال بۇنىڭغا ئۇلارنىڭ ئۆزى ئەيىبلەك. چۈنكى،
ھەممە ئاشىقلارنىڭ يولى شۇ. لېكىن ئەسلىدە ئۇلارغا ھەۋەس بىلەن
قاراش كېرەك ئەمەسمۇ...

فرانس

كىتابلار قېرىلىقتا ئەڭ ياخشى دوست. ئەينى چاغدا ياشلىق-
نىڭ ئەڭ ئەزىز يول كۆرسەتكۈچىسىدۇر.

سىمايلىس

كىتابلار بىزنىڭ ئەڭ كېيىنكى دوستلىرىمىزدۇر، ئۇلار
بىزنى ئالدىمايدۇ، ھەمىشە يېنىمىزدا تۇرىدۇ ۋە قېرىغىنىمىزدىمۇ
مالامەت قىلمايدۇ.

فاگېي

بوۋىلىرىمىز كىتاب ئىزلەپ قىيىنلاشتى؛ ھازىرقى دەۋرىمىزدە
بولسا بىز كىتاب تالاشتا قىيىنلىمىز. مۇتالىئە ئۈچۈن بەك زې-
رەك بولۇش لازىم.

لىبوك

بىر ۋاقىتلار كىتابلارنىڭ كەمچىلىكى ئىلىمنىڭ ئۆسۈشىگە
زىيان يەتكۈزگەنىدى. ھازىر بولسا ئۇنىڭ كۆپلۈكى ئادەمنى گاراڭ

قىلىپ، شەخسىي مۇلاھىزە ئېلىپ بېرىشىڭىزغا دەخلى قىلىدۇ.

ۋە يەنە

پاكتىلار ۋە يېزىلمىۋاتقان ئەسەرلەر شۇنچىلىك كۆپىيىپ كەتتىكى، يېقىن كەلگۈسىدە ھەممە نەرسە تاللاپ ئېلىنغان پىكىر ۋە لۇغەتلەرگە بېرىپ تاقىلىشى تۇرغان گەپ.

ۋولتېر

ھەر بىر ساھە ئۈچۈن يېزىلغان مۇكەممەل ئەسەرلەر ناھايىتى ئاز، باشقىلاردا بولسا مانا شۇ ئاز ئەسەرلەردە بىر مۇنچە تولۇق ۋە ئېنىق يورۇتۇلغان نەرسىلەر تەكرارلىنىپ، سۆيۈلدۈرۈپ، بۇزۇلىدۇ. پەقەت ئاشۇ مۇكەممەل ئەسەرلەرنىلا ئوقۇش زۆرۈر، باشقىلىرىنى ئوقۇش ۋاقتىنى بىكارغا سەرپلەشتۈرىدۇ.

چېرىنشېۋىسكى

ھەقىقىي بىلىم ئاشۇرۇش ئۈچۈن ئادەم ياخشى كىتابلارنى يەنى ياخشى، ئەقىللىق كىشىلەر ۋە ھەقىقىي دانىشمەنلەر يازغان كىتابلارنى تاللىشى لازىم.

جېننىڭ

ۋەھالەنكى، ھايات بەك قىسقا، بوش ۋاقىت بولسا بەك ئاز ئىدى. كەن، بىز ئۇنى خام كىتابلارنى ئوقۇشقا ئىسراپ قىلماسلىقىمىز كېرەك.

رېسكىن

بىز مۇتتەسىل (تەكرار) ئېلىپبەنى تەكرارلاۋەرمەسلىكىمىز،

بىر ئۆمۈر ئويغوخشاش سىنىپلاردا ئولتۇرۇۋەر مەسلىكىمىز، بەلكى ئەدەبىياتلاردا مەۋجۇت ھەممە ياخشى نەرسىلەرنى ئوقۇشىمىز زۆرۈر. تورا

كىتابلارنىڭ سانى ئەمەس، ئۇلارنىڭ ياخشىسى پايدىلىق. سېنىكا

ھەممە نەرسىنى ئوقۇۋېرىش يارمايدۇ، دىلدا سوئاللارغا جاۋاب بېرەلەيدىغان كىتابلارنىلا ئوقۇش كېرەك. لېف تولستوي

كىتاب تاللاشتا، ھەتتا ئوقۇۋاتقان چاغدىمۇ ئۇنىڭدىن ئەقىل-نىڭ پەرۋازىغا تەئەللۇق بولغان تەرەپلەرنى ئاجرىتىشنى بىلىش لازىم.

تانبېي

كىتابلاردىن زامانىمىزنىڭ ھەقىقىي خۇسۇسىيەتلىرىنى ئىزلىمەك، تاپماق زۆرۈر.

قادىيىف

ھاياتنىڭ مەنىسى، ئادەملەرنىڭ ئارزۇ - تىلىكى ۋە ئىش - ھەرىكەتلىرىنىڭ تۈپ سەۋەبلىرىنى چۈشىنىشنى ئۆگىتىدىغان كىتابلارنىلا ئوقۇش ۋە قەدىرلەش كېرەك.

گوركى

سىزنى ئويلاشقا مەجبۇر قىلىدىغان كىتابلارلا ئەڭ نەپ بې-

تەپەككۈرىمىز ئۈچۈن ئەڭ كۆپ ۋە ئەڭ رەڭمۇ رەڭ ئورۇق
بەرگۈچى كىتابلار نەزىرىمدە، ئەڭ ياخشى كىتابلاردۇر.

فرانس

بىز بۈيۈك زاتلارنىڭ روھى ياشايدىغان كىتابلارغا شادلىقتىمۇ،
مۇ، غەمىدىمۇ، باياشاتلىق ۋە كەمبەغەللىكتىمۇ مەسلىھەتچى سۈ-
پىتىدە، كۆڭۈل ئېچىش ۋە تەسكىن ئېلىش ئۈچۈن مۇراجىئەت
قىلىمىز.

سمايلىس

ۋاقت بار چاغدا شاھانە ئەسەرلەرنى ئوقۇۋېلىڭ، ئەكسىچە،
كېيىن بۇنىڭغا ئۈلگۈرەلمەيسىز!

تورا

بۈيۈك غايىلەر ۋە ئالىيجاناب ھېس - تۇيغۇلار مەنبەسى بولغان
شاھانە ئەسەرلەرنى، ئېسىل كىتابلارنى ئوقۇشقا ئادەتلىنىڭ.

چېرىنىشۋىسكى

قەدىمكى ھەقىقەتلەرنى سۆيۈشكە ئۈندىگۈچى كىتاب ئەڭ يېڭى
ۋە ئەڭ ئېسىل كىتابتۇر.

ۋاۋېنارگ

شاھانە ئەسەرلەرنىڭ بۈيۈك قىممىتى شۇنىڭدىن ئىبارەتتىكى،

ئۇلار ئادەمنى مەنتىقىي سۆھبەتكە، جىددىي ۋە سەمىمىي گەپكە،
مۇلاھىزىگە باشلايدۇ.

فرانس

ئىلمىي ئەسەرلەرنىڭ ئەڭ يېڭىسىنى، بەدىئىي ئەسەرلەرنىڭ
بولسا ئەڭ قەدىمىيىسىنى ئوقۇغان ياخشى، كلاسسىك ئەدەبىيات زادى
كونىرمايدۇ.

بولۇر - لىتتون

ئەڭ ياخشى سەنئەت ئەسەرلىرىنى ۋاقتى - ۋاقتىدا تەكرار
سىنىچىلاپ كۆرۈش زۆرۈر؛ ئۇلاردا كۆز يەتمەسە چوڭقۇرلۇق يۈشۈ-
رۇنغان بولىدۇ.

گىوتى

ئەگەر كىتاب يۈرەكتە جاسارەت ۋە ئالىيجانابلىقنى ئويغىتىپ،
قەلبكە كۆتۈرەڭگۈلۈك بەخش ئەتسە، ئۇنى دەل ئاشۇ تۇيغۇلار بىلەن
باھالالاڭ: بۇ سەنئەتكارنىڭ قولى بىلەن يارىتىلغان ھەقىقىي ئە-
سەردۇر.

لابرىيويېر

ياخشى كىتاب ھەرقانداق سىناققىمۇ بەرداشلىق بېرەلەيدۇ ۋە
ئۇ ئۆمۈر بويى ئەڭ جىددىي يولداش سۈپىتىدە خاتىرىدە ساقلىنىپ
قالىدۇ. شۇنداق كىتابلارنى تاللاشنى بىلىش كېرەك.

پاۋلېنكوف

ئەسلىدە قانداقتۇر يېڭىلىقنى ئۆزىدە گەۋدىلەندۈرگەن ئە-

سەرلەرنىلا كىتاب دەپ ئاتاش مۇمكىن، قالغانلىرىنىڭ ھەممىسى ئۇ ياكى بۇ ساھەدە نېمە قىلغىنى ھەققىدە تېزىرەك مەلۇمات ئېلىش ۋاستىسىدۇر، خالاس.

لىختېنبېرگ

ھەقىقىي ئالىمنىڭ ئەڭ قىممەتلىك كىتابى — ئۆزىگە نېمە مەۋھۇملىكىنى راستلىق بىلەن تەن ئالغان كىتابىدۇر. مۇئەللىپ قىيىنچىلىقلارنى يوشۇرسا، ئوقۇغۇچىغا ھەممە ۋاقىت زىيانلىق. بۇ ئاست

مۇقاۋا ئىچىدە، خۇددى تېرە ئاستىدا گۈپۈلدەپ قان تۇرۇۋاتقاندىكى، ھاياتنىڭ نەپىسى ئۇرۇپ تۇرغان كىتابلار ياخشى كىتابتۇر. كالىنىن

مۇئەللىپى پەقەت ئېيتىلىشى لازىم بولغان سۆزلەرنى تولۇق دەرىجىدە ئېيتالغان كىتابلار ياخشى كىتابتۇر.

ئارەستۇ

ئاچقىنىڭدا ھۇزۇرلىنىپ، ياپقىنىڭدا روھىي ھالەتتە بېيىد-غىنىڭنى ھېس قىلدۇرغان كىتابلار ياخشى كىتابتۇر.

ئولكوتت

كۆزنى ئاچىدىغان ئاجايىپ كىتابلار بار ۋە يەنە كىشىنى ھا-ياجانغا سالغۇچى كىتابلارمۇ باركى، ئۇلارنى ئوقۇساق ھېچقاچان ئۇنتۇمايسەن.

كروپسكايا

ئادەمنىڭ ئادەملىكىنى ھەمىشە ئۇ ئوقۇيدىغان كىتابلاردىن بىلىش مۇمكىن.

سمايلىس

نېمىنى ئوقۇشۇڭنى ئېيت، مەن سېنىڭ كىملىكىڭنى ئېيىم. تىپ بېرىمەن. ئادەمنىڭ ئەقلى ۋە خۇلق - مەجەزىنى كۈتۈپخانە - سىغا كۆز تاشلاپ تۇرۇپمۇ توغرا بىلگىلى بولىدۇ.

بلان

ھېچقاچان مەنىسىز كىتابلارنى ئوقۇماڭ.

ئېمېرسون

قولغا چۈشكىنىنى ئەمەس، ئوبدان تاللاپ - ئىلغاپ ئوقۇڭ. دىت ۋە تەپەككۈرىڭنى تەربىيەلەڭ.

تۇرگېنېف

بىر قېتىمدىن كېيىن ئوقۇشقا ئەرزىمەيدىغان نەرسە مۇتلەق ئوقۇشقا ئەرزىمەيدۇ.

ۋېبېر

51

ئادەمنى يولغا سالدىغان ۋە يولدىن ئازدۇرىدىغان كىتابلار بار، شۇنىڭ ئۈچۈن كىتاب تاللاشنى بىلىش غايەت مۇھىمدۇر.

كروپسكايا

كىتاب — بۇ جامائەت. ياخشى كىتاب جامائەتتەك تۇيغۇلار ۋە

خۇلق - ئەدەپنى ئۆستۈرۈپ، مۇلايىملاشتۇرىدۇ.

بىزدىكى كىتابلارغا بولغان مۇناسىۋەت خۇددى ئادەملەرگە بولغان مۇناسىۋەتنىڭ ئۆزىدۇر. گەرچە بىز كۆپ ئادەملەر بىلەن تونۇشساقمۇ، ئۇلاردىن ئايرىملىرىنىلا دوست سۈپىتىدە، ھاياتتىكى سەمىمىي يولدىشىمىز سۈپىتىدە تاللايمىز.

فېيىرباخ

كىتابلار ئارىسىدىمۇ خۇددى ئادەملەردىكىدەك، ياخشى ۋە بىدەئە ئەۋلادلار توپىغا چۈشۈپ قېلىش مۇمكىن.

گېلۇتسى

خۇددى ناچار ئاغىنىلەردەك، ناچار كىتابلارمۇ بىزنى يولدىن ئازدۇرۇشى مۇمكىن.

فېننىك

ناچار كىتاب خاتا چۈشەنچىلەر بېرىدۇ ۋە جاھىلنى تېخىمۇ جاھىل قىلىدۇ.

بېلىنسىكى

ئىنسانىيەتنى ھەممە چارىلەر بىلەن ناچار، كېرەكسىز كىتابلارنى ئوقۇشتىن قۇتۇلدۇرۇش كېرەك.

ۋاۋىلوف

ناچار كىتابلار ئېنىقكى پايدىسىز، بەلكى زىيانلىقتۇر. ئاۋۋال

ھەممە ئەسرلەر ۋە خەلقلەرنىڭ ئەڭ ياخشى يازغۇچىلىرىنى ئوقۇش
ۋە بىلىشكە بېرىلىش زۆرۈر.

تولستوي

بىلىم ئاشۇرۇش قوراللىرىدىن بىرى — قورال بولغاندىمۇ
ئەڭ مۇھىم قورال، — ئىنتايىن جايىدا پايدىلىنىشنى بىلىشتۇر.
كروپسكايا

كىتاب — ئىنسان ئۇنىڭدىن پايدىلىنىشنى بىلسە — چەك-
سىز كۈچتۇر.

بلوك

ھەر بىر كىتابنى ئوقۇشنى بىلىش كېرەك.

پاسكال

جاھاندا ياخشى كىتابلار كۆپ، لېكىن بۇ كىتابلار ئۇلارنى
ئوقۇشنى بىلگەن كىشىلەر ئۈچۈنلا ياخشى.

پىسارېف

ئوقۇش — باشقىلارنىڭ پىكىرلىرى ياردىمىدە ئۆز شەخسىي
پىكىرلىرىنى يارىتىش دېمەكتۇر.

ئوقۇش — پاكىتلارنى بىلىشتىلا ئەمەس. ئوقۇش گۈزەللىد-
كىنى بىلىپ تۇرۇپ، شەخسىي زېھنىنى تەربىيىلەشتىن ئىبارەت.
فمدىن

بىرەر بۈيۈك ئەسەردىكى ھەممە نۇقتىلارنى تولۇق ھەرىم قىلىش ئۈچۈن، ئۇنى ئالدىنقى ئوقۇپ چىقىش كېرەك ۋە باشقا ھەرگە ئۆتۈشتىن ئاۋۋال ئۇزاق ۋاقىت نەپەسنى رۇسلاش لازىم.

بېن

كۆزەتمەي ئوقۇش تاماق ھەزىم قىلماسلىق بىلەن باراۋەر.
بورك

ئەڭ ئاۋۋال كىتابلاردىن ئۆگىنىش ۋە ئۇلاردىكى پىكىرلەر ئالدىمىگە شۇڭغۇشنى بىلىشتەك ئارزۇغا ئىگە بولۇش زۆرۈر. دىققەت قىلىڭ، بۇ يەردە ئۇلاردىن ئۆز پىكىرلىرىڭىزنى تېپىشقا ئىنتىلىش ئەمەس، بەلكى ئۇلاردىكى پىكىرلەر ئالدىمىگە شۇڭغۇشنى بىلىش ئۈستىدە گەپ كېتىۋاتىدۇ.

بېكون

ئادەملەر ئوقۇغانلىرىنىڭ كۆپىنى ئۇنتۇپ كېتىشلىرىنىڭ سەۋەبى ئۆزلىرىنىڭ بەك كەم ئويلاشلىرىدىندۇر.

لىختېنبرگ

كىتاب بىلەن ئالاقە — ئادەم ئەقلىي كامالىتىنىڭ ئالىي ۋە بىقىياس شەكىلدۇر.

تۋاردوۋسكىي

كىتابنى ئوقۇپ چىقىپ، ئۇنى توغرا چۈشىنىش، — بۇ ياز-غۇچى دەرىجىسىگە كۆتۈرۈلۈش دېمەكتۇر.

ياۋلېنكو

كىتابىنى، ئۇ قانداق يېزىلغان بولسا، شۇنداق ئالدىرىماستىن،
ئۇۋايلاپ ئوقۇش كېرەك.

تورا

ئاستا ئوقۇشقا يارىمايدىغان كىتابلارنى، ئومۇمەن، ئوقۇمىسىد-
مۇ بولىدۇ.

فاگې

يۈزەكى ۋارقلاپ چىقىش — بۇ ئوقۇش ئەمەس، ئادەمنىڭ
مۇقەددەس يۈرەك سۆزلىرىنى تىخلاۋاتقاندا ئوقۇش كېرەك. كىتابقا
شۇڭغۇش كېرەك. ئەنە شۇ چاغدا ئۇ باغرىنى ئاچىدۇ ۋە سەن ئۇنىڭ
پۈتۈن گۈزەللىكىنى چۈشىنىسەن.

فېدىن

بىرەر ئېنىق سىستېمىغا ئاساسلىنىپ ئوقۇماسلىقتەك ۋا-
قىتنى بىكارغا ئوغرىلايدىغان نەرسە يوق.

تانېيىف

كۆزىتىپ ئېنىقلىماي تۇرۇپ، قانچە كۆپ ئوقۇسىڭىز، شۇنچە
كۆپ بىلىۋاتقانغا ئوخشاشسىز. ئەگەر ئوقۇۋاتقاندا قانچىلىك كۆپ
كۆزىتىش ئېلىپ بارسىڭىز، شۇنچىلىك ئاز نەرسە بىلىشىڭىزنى
ئېنىقراق ھېس قىلىسىز.

ۋولتېر

ئوقۇيدىكەنمەن، خۇددى بىرەر لۇغەتتىكىدەك ئوقۇغانلىرىڭ

خاتىرەڭنىڭ سىرتىدا قېپقالماسلىقى لازىم. ئۇلار ئۇچۇدۇڭ ۋە قېنىڭگىچە سىڭىپ كېتىشى ئۈچۈن چوڭقۇر ئويلاپ، مۇلاھىزە قىلىپ ئوقۇشۇڭ كېرەك.

ئىبىرەت

ياخشىسى — ئازراق كىتاب ئوقۇش كېرەكقۇ، مۇھىمى ئۇ. لارنىڭ مەزمۇنى، بۇ كىتابلاردىكى ئادەملەرنىڭ خاراكتېرلىرى ھەققىدە كۆپرەك ئويلاش زۆرۈر، كىتاب ياخشى بولسا، نېمىسى ياخشى؟ شۇلارنى مۇستەقىل باھالاشقا ئىنتىلىش، ئۇ ھەقتە تۇ. غۇلغان مۇلاھىزىلەرنى خاتىرە دەپتەرگە يېزىپ مېڭىش كېرەك. كالىنىن

ئەگەر بىز بىلىم ئاشۇرۇش نىيىتىدە كىتاب ئوقۇيدىكەنمىز، ئالدىرىماي ئوقۇشىمىز، كىتابلاردا ئۇچرايدىغان بىزگە ناتونۇش ھەمدە ئۆگىنىشنى خالىغان ھەممە نەرسىلىرىمىزنى يېزىپ مې. ئىشىمىز كېرەك.

فاگى

ئەگەر بىرەر نەرسىنى ئوقۇپ چىققان بولساڭ، ئۇنىڭدىكى ئا. ساسىي پىكىرنى بىلىۋال. مەنمۇ شۇنداق قىلىمەن: ئوقۇغان نەر. سەمدىن ئەلۋەتتە نېمىنىدۇر يېزىۋالىمەن.

سېپىكا

كىتاب — ئادەمنى بىلىمچان، سۆزمەن — سەزگۈر قىلىدۇ. يېزىۋېلىش ئادىتى بولسا ئۇنى ئېنىقلىققا ئۆگىتىدۇ.

بېكون

بىر تەرەپلىمە ئوقۇش — ھەرقانچە ئىزچىل بولسىمۇ، ھەر-
قانچە تەرتىپسىز ئوقۇشتىنمۇ زىيانلىقتۇر. ئىنسانىيەت بىلىم-
نىڭ پەقەت بىر ساھەسىنىلا ئۆگىنىشتەك ئادەمنىڭ ئەقلىنى تۈ-
گىتىدىغان، پىكىر قىلىش ئۇپۇقىنى تارايتتۇرىدىغان نەرسە يوق.
سكابچېۋسكى

ئادەم كۆپ ۋە ئىچىدە تېز ئوقۇشنى ئادەت قىلىشى كېرەك.
ئوقۇش جەريانى مۇتلەق ئىختىيارسىز ھالدا بولۇشىغا ۋە پىكىرنىڭ
چەتنەپ كەتمەسلىكىگە ئىگە بولۇش لازىم. لېكىن، بۇمۇ يېتەرلىك
ئەمەس. ئوقۇلغان نەرسە ھەققىدە يەنە ئۆزۈڭگە ھېساباتمۇ بېرىشنىڭ
زۆرۈر.

كروپسكايا

شۇنداق كىتابلار باركى، مۇنداقلا ۋارقلاپ چىقىشىنىڭ ئۆزى
كۇپايە. شۇنداق كىتابلارمۇ باركى، ئۇلارنى سۈمۈرۈپ، بىر ئاز قىس-
مىنىلا چايناپ ھەزىم قىلىشقا توغرا كېلىدۇ.

بېكون

كىتاب ئوقۇش — ئىشنىڭ مۇقەددىمىسى. ھاياتىي ئىجاد —
مانا بۇ قىممەت.

ئوقۇش، ئوقۇغانلىرىڭنى ھاياتقا تەتبىق قىلىش دېمەكتۇر.
دىستېرۋىگ

ئەسلىپ قېلىشنى خالىمىساڭ، ئوقۇمايلا قوي، تەتبىق قىپ-

لىشنى نەزەردە تۇتماساڭ، ھېچنېمىنى ئەسلىمەن.

كىتابنى بۇنچىلىك ھۆرمەتلەپ ئوقۇش ئۈچۈن، يا بەك سادە كىتابخان بولۇش كېرەك، ياكى كىتاب مۇئەللىپى ئۇنىڭ ھەربىر سۆزىگە ئۆزىنىڭ يۈرەك تارىنى قوشقان بولۇشى كېرەك.

پىرىشۇدىن

گەپ ئوقۇش ئۇسۇلىدا ئەمەس، بەلكى ئوقۇشقا ۋە بىلىم ئېلىشقا بولغان قايناق مۇھەببەتتۇر.

روباكىن

ئۈچ خىل ئوقۇش بار: بىرىنچىسى، ئوقۇپ چۈشەنمەسلىك، ئىككىنچىسى، ئوقۇپ چۈشىنىش، ئۈچىنچىسى، ئوقۇش ئارقىلىق، ھەتتا يېزىلمىغان نەرسىنىمۇ چۈشىنىپ يېتىش.

كىياۋىن

شۇنداق ئادەملەر باركى، پەقەت يازغۇچىنىڭ خاتاسىنى تېپىش ئۈچۈنلا ئوقۇيدۇ.

ۋاۋېنارگ

گەرچە كىتابلار غايەت زور ئەھمىيەتكە سازاۋەر بولسىمۇ، ئۇلار مەرىپەتنىڭ يالغۇز مەنبەسى ئەمەس، پەقەت كىتابلاردىن ئەمەس، ھاياتتىنمۇ ئۆگىنىش كېرەك.

كروپىسكايا

كىتابنىڭ ۋەزىپىسى ھاياتنى بىلىشنى ئاسانلاشتۇرۇش ۋە

تېزلەشتۈرۈشتۈر. لېكىن، ئۇ ھاياتنىڭ ئورنىنى باسالمايدۇ.

كورچاك

ھاياتقا ئىشەن. ئاخىرى ئۇ ھەرقانداق كىتابتىنمۇ ياخشى تە-

لىم بېرىدۇ - غۇ.

گيوتى

ھايات دائىما ئەڭ ياخشى كىتاب ئۆگەتكەندىنمۇ كۆپرەك نەر-

سىنى ئۆگىتىدۇ. كىتابنىڭ تۇرغان - پۈتكىنى قورال ۋە دەرس-

لىكتۇر. ھاياتنى كىتابلار يەنى نەزەرىيەلەر بىلەن تەكشۈرۈش كې-

رەك ئەمەس. بەلكى، بۇنىڭ پۈتۈن ئەكسىنى قىلىش لازىم.

روباكن

پەن كىتاب ئوقۇش، ھەمدە شەخسىي مۇستەقىل ئەمگەك نە-

تىجىسىدۇر. ئۇ كىتابلاردىن ۋە ھاياتتىن ئېلىنغان بىلىملەر مەج-

مۇئەسىدۇر.

چېرنىشېۋىسكى

ئايرىم كىشىلەر كىتابنى، خۇددى ئەقىل ئېھتىياجى ئۈچۈن

ئەمەس، بەلكى قولدا ئويناش ئۈچۈن يېزىلغاندەك، ھەممىگە قاراپ

باھالايدۇ.

ھەقىقەتەن كۆپ ئادەملەر ئويلىماسلىق ھوقۇقىغا ئىگە بولۇش

ئۈچۈنلا كىتاب ئوقۇيدۇ.

لىختېنېرگ

بىز ھەددىدىن زىيادە كۆپ ئوقۇيمىز. شۇقەدە كۆپ ئوقۇيدىغان
مىزكى، ھەتتا ئاڭلاشنى ئۈنتۈپ قالدۇق.

ستېفېن ھېس

ئىنساننى ئۈنتۈپ، پەقەت كىتابنىڭ ئۆزىگە چوقۇنىدىغان
كىتاب مەستانىلىرى، كىتابپەرەسلەر ۋە كىتابخورلارغا ئېچىنىدۇ
كىشى.

روباكن

ئەگەر ھەممە نەرسە ئۈزلۈكسىز ئوقۇۋېرىلسە، كېيىن ئوقۇل-
غانلار ھەققىدە پىكىر يۈرگۈزۈلمىسە، ئۇلار يىلتىز تارتمايدۇ.
كۆپچىلىكى يات ۋە يوق بولۇپ كېتىدۇ.

شوپىنگا ئوئېر

ھەددىدىن تاشقىرى كۆپ ئوقۇيدىغانلار مەستانىلارغا ئوخشايدۇ.
ئۇلار ئۇيقۇدا ياشايدۇ. نازۇك زەھەر مېڭىلىرىگە كىرىۋېلىپ، ئۇلارنى
ماددىي دۇنياغا نىسبەتەن ھېسسىياتسىز قىلىپ قويدۇ.

فرانس

ئايرىم ئادەملەرگە كىتاب ئوقۇش پەقەتلا يېقىملىق ھاردۇق،
ئەلىي دەرىجىدىكى ھەشەمەت ھېسابلىنىدۇ.

سىمپلىس

بىز كىتابلار ئالىمىدە ھەددىدىن تاشقىرى كۆپ، ئەمما تەبى-
ئەتتە بولسا، كەم ياشايمىز.

فرانس

بىزنىڭ ئەسىرىمىزدە ئادەملەر بەك كۆپ ئوقۇشىدۇ. بۇ ئۇلار-
نىڭ دانىشمەن بولۇشىغا دەخلى يەتكۈزىدۇ.

ئۇئاينىد

«كۆپ ئوقۇڭ»، دېگەن مەسلىھەت ھەممىگەمۇ توغرا
كېلىۋەرمەيدۇ.

روباكن

ئوقۇشنى سۈيىۋىستېمال قىلىش پەننى بەربات قىلىدۇ. كى-
تابقا ھەددىدىن ئارتۇق چوقۇنۇش مەنەنچى، يىراقنى كۆرمەيدىغان-
لارنىلا يېتىشتۈرىدۇ.

روسسو

ئاچلىققا نىسبەتەن ياۋايىلارچە تاماق يېيىش ئادەمگە كۆپ زى-
يان يەتكۈزگەندەك، ئارتۇقچە كىتاب ئوقۇشمۇ، ئۇنىڭ ئەقلىگە زى-
يانلىق بولۇشى مۇمكىن...

پېتاركا

كىتابلارنىڭ ھەددىدىن تاشقىرى كۆپلۈكى پىكىرلەرنى چې-
چىۋېتىدۇ.

ئوقۇمۇشلۇق ئەزمە — ئەخمەقنىڭ ئەڭ ئەشەددىي تۈرى.
تېيلور

نەشرىيات ئورۇنلىرى ئاڭلىق ئېتىبارنى قەدىمكى ۋە ھازىر-

قى مىللىي ئاپتورلارنىڭ ئەسەرلىرىنى يەردە قالدۇرماي ئۇۋال نەشر قىلىشقا قارىتىشى، مىللىي يېڭى مەدەنىيەت قۇرۇلمىسىنى تەييارلىرى خىرىسىز تولۇقلاشقا قارىتىشى، چەتنىڭ نەتىجىلىرى تونۇشتۇرۇلۇشى لىدىغان نەشرىياتچىلىق مەلۇم قىسمەنلىك سالماقىدىن ئارتىشى كەتمەسلىكى لازىم. نەشرىيات خادىملىرى — ئاڭلىق ۋە ئومۇمىي-لىق قارىشىدىكى نەشرىيات خادىملىرى ئۈچۈن ئۆز خەلقى ياراتقان ئىلمىي ۋە بەدىئىي ئەسەرنى ئۇنىڭدا ئېلان قىلىش قىممىتى (ھەتتا كېيىنكى كاتېگورىيىلىك قىممىتى) بولسىلا، ئېلان قىلىشتىنمۇ شەرەپلىك تارىخىي ئىش يوق! قەدىمكى كىشىلەر ئەگەر دائىم، ئە-دىبلىرىمىزنىڭ ئەسەرلىرىنى تولۇق، يەردە قويماي بىزگە يەتكۈز-مىگەن بولسا، بىز ھېلىغىچە ئىزوپ مەسەللىرى، ئەرەب جەڭنامى-لىرى، ھىندىستان چۆچەكلىرى ۋە ياۋروپا لىرىكىلىرىدىن باشقا ئۆزى ھەققىدە خەۋەرسىز مىللەت بولۇپ قالماسمىدۇق؟! ئا. مۇھەممەتئىمىن: «يىپەك يولىدىكى توققۇز ھېكمەت» تىن

كۆپلەپ ئىلمىي ئەسەر نەشر قىلالىغان نەشرىيات يوپۇرماق چىقىرىپ مېۋە بەرمىگەن دەرەخكە ئوخشايدۇ. ئا. مۇھەممەتئىمىن: «يىپەك يولىدىكى توققۇز ھېكمەت» تىن

كىتاب — يۈكسەك ئۇچۇر ۋە مۇقەددەس تامغىدىن ئىبارەت. ئىنسانىيەت يازما تارىخ ۋە كىتاب سەھىپىلىرىگە بىلىش ۋە ئىپادىلەش جەۋھەرلىرىنى يېزىق ئارقىلىق قالدۇرۇشتىن ئىلگىرى ئۆز تۇرمۇشى، ئالەم قاراشلىرى ۋە روھىيەت ئۆركەشلىرىنى قىيا تاشلارغا، قورچاق ياكى تاش - سۆڭەك، برونزا بۇيۇملىرىغا، كاھىش قاچىلارغا ھەرخىل قىياپەتلىك ياكى سىمۋوللۇق رەسىم ۋە تام-

غا - بەلگىلەر بىلەن چېكىشكەن. ماقال - تەمسىل، ئەپسانە - رىۋا-
يەت، مەسەل - چۆچەك، ناخشا - قوشاق شەكلىدە ئەقىل دەستۇرلىد-
رى تۈزۈشكەن. مانا بۇلار كىتاب شەكلىگە كىرمىگەن «كىتاب»
تىن ئىبارەت.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «كىتاب ۋە كىتاب مەدەنىيىتى» دىن

كىتاب — كەڭ مەنىدە ئىنسانىيەتنىڭ بىلىش تارىخى ۋە
ئىنساننىڭ تەسەۋۋۇر بوشلۇقىنىڭ سەھىپىلەشكەن شەكلىدىن
ئىبارەت.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «كىتاب ۋە كىتاب مەدەنىيىتى» دىن

كىتاب ئالدى بىلەن ئىنسان قەلبىدىكى كائىنات.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «كىتاب ۋە كىتاب مەدەنىيىتى» دىن

ياخشى كۈتۈپخانا ھەقىقىي مەنىسى بىلەن كائىناتنىڭ جا-
ھاننەما ئەينىكى بولۇپ، بۇ ئەينەكتە ئۆز سەرگۈزەشتىلىرىمىزدىن
ھالقىغان دۇنياۋى ماھىيەتلەر جىلۋىلىنىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «كىتاب ۋە كىتاب مەدەنىيىتى» دىن

ئىنسان كىتاب ئارقىلىق پۈتكۈل تارىخنى قىياسى ھالەتتە

باشتىن كەچۈرىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «كىتاب ۋە كىتاب مەدەنىيىتى» دىن

كىتاب بىزنى مۇنەۋۋەر مەدەنىيەتنىڭ ئىزاھلىغۇچىسى، ۋارد-
سى قىلىدۇ. پۈتۈن ماددىي روزغارلار، بىنالار، بانكىلار، شەھەر ۋە
مەملىكەتلەر، ھەتتا پۈتۈن سۈرۈك مىللەتلەرمۇ يوقىلىپ كېتىدۇ،
پەقەت كىتاب يوقالمايدۇ. بىز كىتاب شارائىتىدىن قەدىمكى ئەپسا-

نە - رىۋايەتلەرنى، خاندانلىقلار قىسسىلىرىنى، بەلسەپە خەۋەر - لىرىنى، ئەدەبىيات - سەنئەت دۇراندلىرىنى بىللەلەيمىز. «كىتاب ۋە مۇھەممەتئىمىن» دەپ مۇھەممەتئىمىن: «كىتاب ۋە مۇھەممەتئىمىن» دەپ.

ئىنسان ياراتقان مۆجىزىلەر ئىچىدە مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئىگە مۆجىزە پەقەت كىتابتۇر.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «كىتاب ۋە مۇھەممەتئىمىن» دىن

كىتاب ئىنسانىيەت تارىخىنىڭ ئۆلمەس روھى. ئۇلۇغ تارىخ - خىي سېيمالارنىڭ ھەقىقەت يالقۇنلىرىنى تىرىكلىك دەرگاھىغا مەڭگۈ يېلىنجىتىپ تۇرىدىغا مۇقەددەس ئوچاق. ئەگەر كىتاب بولمىغان بولسا دۇنيانى مىڭلىغان قۇياشمۇ جاھالەت ئازابىدىن قۇتۇلدۇرۇشى مۇمكىن بولمىغان بولاتتى! مۇشۇ مەنىدىن ئېيتقاندا، پۈتكۈل ئىلىم - پەن، مەدەنىيەت ۋە تارىخ بىرەر خەزىنىگە ئىگە. ئۇ بولسىمۇ ئۇلۇغ روھىيەت قەسىرىسى بولغان كىتابتىن ئىبارەت. ئا. مۇھەممەتئىمىن: «كىتاب ۋە مۇھەممەتئىمىن» دىن

كىتاب ھەر بىر شەخسنىڭ مەنئۇ فوندى ۋە ئۇنىڭ كامالەت گۇۋاھنامىسى.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «كىتاب ۋە مۇھەممەتئىمىن» دىن

كىتابسىز شەخس مەيلى ئۇ باي مىراسخور ياكى ئالتۇن خەزىنىگە ئىگە بولسۇن، ئۇ بەختسىز ۋە بەختسىزلىكىدىن خەۋەرسىز ناداندۇر. ئۇ يۈز يىل ياشىسىمۇ مەدەنىيەت تارىخىدىن ساۋاتسىز ئۆمرىكۆتە بەندە ھېسابلىنىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «كىتاب ۋە مۇھەممەتئىمىن» دىن

كىتاب ئۆز ئاشقىغا چىنلىق، ياخشىلىق، گۈزەللىك ۋە ئۆزۈن ئۆمۈر بەخش ئېتىدۇ. ناداننىڭ بىر ئەسرلىك ئۆمرى بىلىم-لىك كىشىنىڭ يېرىم ئەسرلىك ئۆمرىدىن كۆپ قىسقا ھېسابلىنىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «كىتاب ۋە كىتاب مەدەنىيىتى» دىن

كىتاب قەلبىنى پاكلايدۇ. ئۇنىڭ ئىنسانغا بېغىشلىغان نۇر نۇسرىتىنى ھەرقانداق زىننەت بۇيۇملىرىمۇ پەيدا قىلالمايدۇ. ئۇ قەلبىنى نۇرلاندۇرۇپ، روھىيەتنى بېيىتىپ، ئۆمۈرنى مەنئۇ بەخت ۋە يۈكسەك نەزەر بىلەن بېزەيدۇ. ئۇ ئىنساننىڭ يۈزى، كۆزى ۋە سۆزىگە مۇقەددەسلىك نۇرى ئاتا قىلىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «كىتاب ۋە كىتاب مەدەنىيىتى» دىن

كىتاب ئاشنالىرى خۇددى ئالماستەك يارقىن بولسا، نادانلىق ئېچىللىرى بەئەينى گۆشىيىپ تۇرغان قارا تاشقا ئوخشايدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «كىتاب ۋە كىتاب مەدەنىيىتى» دىن

كىتاب — مىللەتنىڭ مەدەنىيەت دەرياسى ۋە مەنئۇ قىياپەت مەكتىپى.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «كىتاب ۋە كىتاب مەدەنىيىتى» دىن

نامراتلىقتىن قۇتۇلۇشنىڭ يولى، پۇل تېجەش ئەمەس، بەلكى نادانلىقتىن قۇتۇلۇش ۋە بۇ يولدا كىتاب بىلەن ھەپلىشىشتۇر. تارىخ ئىسپاتلىدىكى، مىللەتلەرنىڭ قەلب بايلىقى بىلەن قول ئىلكىدىكى بايلىق توغرا تاناسپتۇر. «ئاۋۋال تاڭام، ئاندىن كالام» دېگەن ئەقىدىگە چاپلىشىۋالغان مىللەت گادايلققا ۋە ئۇنىڭ باش

جىنايەتچىسى بولغان نادانلىققا چىڭ ئەقىدە باغلىغان مىللەتتۇر. نادانلىققا قارشى ئاتلىنىشقا جۈرئەت قىلغاندىلا، بەخت بولى ئىچىدا لىدۇ، بۇ ئەپسانە ئەمەس، پولاتتەك ھەقىقەتتۇر. پۇل تاپقاندا ئۆيىنى كۆزنى چاقىتىدىغان گىلەم ۋە زىننەت بۇيۇملىرى بىلەن بېزىگەن ئائىلە بىلەن ئۆيىنى كىتاب ئىشكاپلىرى بىلەن بېزىگە ئائىلىنىڭ قىممىتى پەرقلىقتۇر.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «كىتاب ۋە كىتاب مەدەنىيىتى» دىن

كىتاب — لوتمان ھېكىم. كىتاب — رۇستەم پالۋان. كىتاب — بەخت قۇشى — ئەنقا، بۇ ئاددىي تەسۋىر ئەمەس، بەلكى مەڭگۈ-لۈك ھەقىقەت!

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «كىتاب ۋە كىتاب مەدەنىيىتى» دىن

كىتاب دېڭىزىدا قانداق جاۋاھىرات يىغىدىغان غەۋۋاس بولۇش، مۇھىم ماھارەت.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «كىتاب ۋە كىتاب مەدەنىيىتى» دىن

كىتاب ئوقۇغۇچى كىشى ئۈچۈن ئومۇمەن ۋەزىيەت ۋە سىيا-سەتكە دائىر كىتاب - ماتېرىياللاردىن تاشقىرى، ئۈچ خىل كىتاب ئوقۇش تەۋسىيە قىلىنىدۇ:

بىرىنچى، ئاساسىي بىلىم كىتابلىرى. بۇ خىل كىتابلار ئىككى تۈرگە بۆلۈنىدۇ. ئۇ، چوقۇم ئالىي مەلۇماتلىق سەۋىيىگە ئېرىشىش ئۈچۈن شەرت - بالداق بولغان كىتابلار بىلەن مەلۇم ساھە بويىچە ئىزدىنىش، تەتقىقات ئېلىپ بېرىش ئۈچۈن لازىم بولغان كىتاب - ماتېرىياللاردىن ئىبارەت.

ئىككىنچى، بىلىم قۇرۇلمىسىنى بېيىتقۇچى كىتابلار. بۇ

خۇددى ئاۋىئاتىماتىكىغا يانداش يۈرگەن پاراخوت - كېمىلەرگە ئوخشاش ئالاقىدار ئوبيېكتلاردىن بىلىم ۋە ئۈچۈر بېغىشلىغۇچى كىتابلار بولۇپ، ئۇ ئاساسىي بىلىم كىتابلىرىنىڭ تاشقى پوستىنى تەشكىل قىلىدۇ.

ئۈچىنچى، بەدىئىي لەززەت بېغىشلىغۇچى كىتابلار. بۇ خىل كىتابلارغا ئەدەبىيات - سەنئەتكە دائىر ئەسەر ياكى ئويۇن - كۆر-گەزمىلەر، كىشىلىك تۇرمۇشقا ئائىت ئۆرنەك، قوللانما، مەسلىھەت بەرگۈچى كىتابلار كىرىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «كىتاب ۋە كىتاب مەدەنىيىتى» دىن

كىتاب كۆرۈش ئېغىر زېھنىي ئەمگەك. شۇنىڭدەك يەنە كۆ-ئۈلۈك ساياھەت. ھەر خىل كىتابلارغا بولغان كىتاب كۆرۈش تە-لىپى ۋە ئۇسۇلى بىردەك بولمايدۇ. بىر قۇر كۆرۈپ قويدىغان، مەلۇم باب ۋە سەھىپىلىرىنى تاللاپ كۆرىدىغان، تەپسىلىي كۆرىد-غان، تەكرار كۆرىدىغان كىتابلار بولىدۇ. بەزى كىتابلارنىڭ پەقەت مۇندەرىجىلىرىنى ۋاراقلاپلا، ئۇنىڭ ئاپتورىنىڭ بىلىم قۇرۇلمى-سىنى نەزەردە تۇتۇپ قويۇپ قويۇلىدۇ. ئومۇمەن تەپسىلىي ۋە تەكرار كۆرۈلىدىغان كىتابلار ئۈچۈن مەخسۇس ۋاقىت، قەلەم - خاتىرە ھازىرلىنىدۇ. ئۇنداق كىتابلارنىڭ بىر قانچىسىنى بىر يۈرۈش قىلىپ، سىستېمىلىق كۆرگەن ياخشى.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «كىتاب ۋە كىتاب مەدەنىيىتى» دىن

سەن ھەمىشە ئاممىباب، گېزىت سەۋىيىسىدىكى چۈشىنىش-لىك ماتېرىياللارنى ياخشى كۆرسەڭ، مەڭگۈ ئۆز ئىزىڭغا سەكرەپ قېلىۋېرىسەن. مېنىڭچە، تۈگمەنگە ئوخشاش خۇسۇسىيەتكە ئىگە

بولۇپ قالغان ياخشى ئەھۋال ئەمەس، لۇغەت ئاڭتۇرۇشقا مەجبۇر بولغىنىڭدا ھۇرۇنلۇق بىلەن كايىماي يېڭى بىر بالداق كۆتۈرۈلۈش ئالدىدا تۇرغاندەك روھلان!

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «كىتاب ۋە كىتاب مەدەنىيىتى» دىن

كىتاب ئوقۇش مەقسەت ئەمەس، ۋاستە. بارلىق تەلىم - تەر - بىيىنىڭ تۈپ مەقسىتىگە ئوخشاشلا كىتاب ئوقۇشتىكى مەقسەتمۇ مۇستەقىل تەپەككۈر قىلىش ئىقتىدارىنى يۈكسەلدۈرۈشتىن ئىبارەت.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «كىتاب ۋە كىتاب مەدەنىيىتى» دىن

تەپەككۈر ئىقتىدارىنىڭ ئومۇميۈزلۈك يۇقىرى كۆتۈرۈلۈشى مىللەتنىڭ مەنىۋى قىياپىتىنى تۈزەش ۋە يۈكسەلدۈرۈشنىڭ ئا. ساسلىق بىر ھالقىسى.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «كىتاب ۋە كىتاب مەدەنىيىتى» دىن

كىتاب ئوقۇشتىن مەقسەت نوقۇل ئالىم بولۇش ئەمەس. مۇ. ھىمى ھەقىقىي ئادەم بولۇش بولۇپ، بۇنى ئومۇمىي خەلققە كۆتۈرۈپ ئېيتقاندا، پۈتۈن مىللەتنىڭ بىلىملىك، روھىي دۇنياسى باي، يېڭى ئەۋلادلىرىنى يېتىلدۈرۈشتىن ئىبارەت. بۇ، شەخسنىڭ كىتاب ئو. قۇشى، ئائىلىلەرنىڭ كىتاب زاپىسىغا ئىگە بولۇشى، مەكتەپلەرنىڭ كىتاب تەربىيىسى ۋە نەشرىياتلار كىتاب چىقىرىشى قاتارلىق بىر قانچە تەرەپنىڭ ئورتاق مەقسەت ۋە غايىدە پائال ماسلىشىشىنى تەلەپ قىلىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «كىتاب ۋە كىتاب مەدەنىيىتى» دىن

ئۆيگە كىتابنىڭ كىرىشى زىبۇ زىننەت ۋە پەرداز بۇيۇملىرىد.

نىڭ كىرىشىدىن ئاۋۋال ۋە ئەۋزەل ئورۇنغا قويۇلىدىكەن، ئىجتىما-
ئىي ۋە ئائىلىۋى بەخت بىزگە تەبەسسۇم قىلىشقا باشلايدۇ. بىزدە
نادان ھالەتتىكى باياشاتلىق بىلەن ئەمەس، مەدەنىيەتلىك ھالەتتىكى
باياشاتلىق بىلەن ئىپتىخارلىنىدىغان كەيپىيات تۇرغۇزۇلغىنىنى
ياخشى. بىلىش كېرەككى، مەدەنىيەتسىز ئائىلىلەرگە چۈشكەن
ئەنقا (بەخت قۇشى) نىڭ سايىسى بىردەملىكلا!
ئا. مۇھەممەتئىمىن: «كىتاب ۋە كىتاب مەدەنىيىتى» دىن

نەشر - ئەپكار ئىستراتېگىيىلىك بىناكارلىق. ئۇ ئۇل، ئا-
ساس، نۇقتا، دائىرە، ئىچكى - سىرتقى چەمبەرنى پەرقلق ھەم ئەت-
راپلىق پىلانلاشنى تەلەپ قىلىدۇ. نەشر - ئەپكار مىللىي مەدەنىيەت
تارىخىي خاراكتېرلىك قان ئىشلەپچىقارغۇچى ئورگان.
ئا. مۇھەممەتئىمىن: «كىتاب ۋە كىتاب مەدەنىيىتى» دىن

بازار ئىگىلىكىگە يۈزلىنىش مەدەنىيەت، مائارىپ، كىتاب
ئوقۇش ۋە ئىلىم - پەننىڭ ئەرزمەسلىكىنى كۆرسەتمەيدۇ. ئەھۋال
دەل ئۇنىڭ ئەكسىچىدۇر. بىزنىڭ ماددىي ۋە مەنىۋى مەدەنىيەتتە،
ئىقتىسادىي ۋە كىتاب بايلىقتا زامانىۋى سەۋىيىگە كۆتۈرۈلۈش-
مىزنى تەقەززا قىلىدۇ. باھار ئۆزى شامال ئەمەس، ئەمما باھار شامال
بىلەن كېلىدۇ. يېڭى شەيئىلەر تولا ھاللاردا ئۆزىنىڭ دەبدەبىسى ۋە
چاڭ - توزانلىرى تەرىپىدىن روشەن كۆرۈنمەيدۇ. ھازىرقى بىر-
مەزگىللىك روھىي ھودۇقۇشمۇ شۇنداق.
ئا. مۇھەممەتئىمىن: «كىتاب ۋە كىتاب مەدەنىيىتى» دىن

كىتاب — ئىنسانىيەت ئۆز قولى بىلەن بىنا قىلغان ھەقىقىي
ۋە بىردىنبىر ئەلئىبھىرام. ئۇ ھەممىنى، پۈتكۈل ماھىيەت ۋە ھادى-

سىلەرنى ئۆزىگە جۇغلانغان. كىتابقا تەڭ كېلىدىغان ئىنسانىيەت جۇغلانغان ئىككىنچى بىر خەزىنە مەۋجۇت ئەمەس. بۇنىڭدىن خەتەر سىزلىك كىشىلىك دۇنياسىدا تېڭىرقاپ يۈرۈشتىن باشقا بەرپە ئەمەس.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «كىتاب ۋە مەدەنىيەت» دىن

كىتاب ئىنسانلارنىڭ ئىلگىرىلىشىدىكى پەلەمپەي ھەم ئە-قىل - پاراسەتنىڭ بۇلىقى. كىتاب ئوقۇش ئەڭ ئاساسلىق ئۆگىنىش ئۇسۇلىدۇر، شۇنداقلا ئۇ دۇنيانى ۋە ئۆزىنى چۈشىنىشىڭىزنى بىرخىل ئۇسۇلى بولۇپ، ئۇ تۇرمۇشىڭىزنى بېيىتىپ، نەزەر دائىرىمىزنى كېڭەيتىدۇ، بىزدە كەڭ دائىرىلىك قىزىقىش ۋە ھەۋەس پەيدا قىلىدۇ؛ بىزنىڭ ئۆزىمىزدىكى كەمچىللىك، ئىللىتلەرنى يېتىلدۈپ، تەربىيىلەنىشىمىزنى كۈچەيتىشىمىزگە ئەڭ ياخشى يېتىلدۈرۈش بولالايدۇ؛ بىز ئۇنىڭدىن ئۆگىنىش ماھارەتلىرىگە ئېرىشىمىز، بىلىدىغان سۆزلىرىمىز كۆپىيىدۇ. تىلنى ياخشى ئىگىلەپ، ئوقۇپ چۈشىنىش، ئەستە تۇتۇش ۋە چۈشىنىش ئىقتىدارىمىزنى ئۆستۈرۈپ، ئۇنىڭ ئىلھامىدا تەپەككۈر قىلىشقا ئادەتلىنەلەيمىز؛ ئۆز نۆۋىتىدە ئۇ بالىلارنىڭ بىلىم ئېلىش ئىستىكىنى كۈچەيتىپ، ئۇلارنىڭ ئۆگىنىش ئىشتىياقىنى قوزغىيالايدۇ.

كۈيلى خاردمان: «بالىلارنىڭ تەقدىرىنى بەلگىلەيدىغان 8 خىل ئىقتى-دار» دىن

بالىلاردا كىتاب ئوقۇش ئادىتىنى يېتىلدۈرۈش ئانچە ئاسان ئەمەس. بۇنىڭ ئۈچۈن تۆۋەندىكى ماھارەتلەرنى ئىگىلەشكە توغرا كېلىدۇ:

* پەرزەنتلەرنىڭ قىزىقىشىنى بىلىشىمىز كېرەك. ھەم-

مىلا كىتاب ئۇلارنىڭ قىزىقىشىغا ماس كېلىۋەرمەيدۇ. شۇڭا سىز قانداق كىتابلارنىڭ پەرزەنتىڭىزدە ھەۋەس قوزغىيالايدىغانلىقىنى بىلگەنگە قەدەر توختىماي سىناق قىلىپ تۇرۇشىڭىز كېرەك.

* پەرزەنتىڭىزنى ئەركىن تاللىغىلى قويۇڭ. ئاتا - ئانىلار پەرزەنتلىرى تاللىغان كىتابلارنىڭ ئۇلارنىڭ روھىي، جىسمانىي ساغلاملىقىغا پايدىلىق بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلغاندىن سىرت، مۇھىمى كىتابنىڭ بالىلارنىڭ تۇرمۇشىغا خۇشاللىق بېغىشلىيا-لىغانلىقىغا دىققەت قىلىشى كېرەك.

* ھەرگىز زورلاپ تاڭماسلىق كېرەك. پەرزەنتىڭىزنى مۇندەچىلىك كىتابنى ئوقۇپ بولسەن، دەپ مەجبۇرلىماڭ، شۇنداقلا، مۇكاپاتلاش ياكى جازالاش ۋاسىتىسى بىلەن ئۇلارنى كىتاب ئوقۇشقا زورلىماڭ، ئۇلارنىڭ ئۆزى ئوقۇشنى خالىمايدىغان كىتابنى مەج-بۇرىي ئوقۇپ تۈگىتىشىنىڭ ھاجىتى يوق. ئۇلار ئۆزى ياقتۇرىدىغان كىتابلاردىن قانغۇچە بەھرىلەنسۇن، سىز ئۆزىڭىز مەجبۇرىي تەلەپ قىلىپ تۇرۇۋالماي، ئۇنىڭدا كىتاب ئوقۇش ئارزۇسىنىڭ ئۈزلۈك-دىن شەكىللىنىشىنى قولغا كەلتۈرۈڭ.

* ئائىلىدە كىتاب ئوقۇشنىڭ ياخشى كەيپىياتىنى شەكىل-لەندۈرۈڭ. تەتقىقاتلاردا ئىسپاتلىنىشىچە، جىققىدە كىتابلار تە-زىقلىق ئۆيدە ئۆسۈپ يېتىلگەن بالىلار كەلگۈسىدە كىتابقا مەستانە بولۇپ چىقىدىكەن. شۇڭا شارائىتىڭىز يار بەرسە، پەرزەنتىڭىزنىڭ ھۇجرىسىغا بىر كىتاب ئىشكىپى قويۇپ، ئۈستىگە ئۇنىڭ ئوقۇشىغا ماس كېلىدىغان كىتابلارنى تىزىپ قويۇڭ. ئەگەر سىزمۇ كىتاب كۆرۈشكە ئامراق بولسىڭىز، بۇنى پەرزەنتىڭىزگىمۇ بىلدۈرۈڭ ھەمدە ئۇنىڭ بىلەن بىللە كىتاب كۆرۈڭ.

* پەرزەنتىڭىزنى كىتاب سېتىۋېلىشقا بېلگە ئايرىپ، ئۇ-
نىڭغا ئۆزى ياخشى كۆرىدىغان كىتابلارنى تاللاشقۇزۇڭ. ئارىدىن بىر-
رەر مەزگىل ئۆتكەندە، ئۇنىڭدىن ئۆزى تاللاپ ئالغان كىتابىنى
مەزمۇنلارنى سوراپ بېقىڭ ياكى بۇنى باشقا كىتابلار بىلەن سېتىپ-
لىشتۇرغۇزۇڭ.

* ئائىلىۋى كىتاب ئوقۇش ھەپتىلىكى قانات يايدۇرۇپ، بىر-
بىر ئايدا بىر دىن كىتابىنى تاللاڭلار. ئاندىن تەسراتىڭلارنى ئالماش-
تۇرۇڭلار. پەرزەنتىڭلارنى ئۆزى ئوقۇغان كىتابىنى ئۈنلۈك ئوقۇپ
بېقىشقا ئىلھاملاندۇرۇڭلار.

كۈيلى خار دىمان: «بالىلارنىڭ تەقدىرىنى بەلگىلەيدىغان 8 خىل ئىقتى-
دار» دىن

پەرزەنتىڭىز كىتاب بىلەن خۇشى يوق چىقىپ قالسا، ئۇنىڭدا
كىتاب ئوقۇش ئادىتىنى يېتىلدۈرۈشكە خېلى ئۇزاق ۋاقىت كېتىد-
شى مۇمكىن. بىراق ھەرگىز ئۈمىدىڭىزنى ئۈزمەڭ، كىتابىنى سۆ-
يۈش ئادىتىنى يېتىلدۈرۈش ئۇنىڭغا بېرىلگەن ئەڭ ئېسىل، ئەڭ
بۈيۈك سوۋغىڭىز بولۇپ قالىدۇ، بۇ سىزنىڭ ئۇنى نۇرغۇن پۇل
خەجلىپ، ئەڭ ياخشى شەخسى مەكتەپلەردە ئوقۇتقىنىڭىزدىنمۇ
ئەۋزەل، ھەتتا خارۋارد ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ دىپلومىدىنمۇ مۇھىم.

كۈيلى خار دىمان: «بالىلارنىڭ تەقدىرىنى بەلگىلەيدىغان 8 خىل ئىقتى-
دار» دىن

كىتاب ئوقۇش — ئۆمۈرۋايەت پايدا يەتكۈزىدىغان تۇرمۇش
شەكلىدۇر.

كۈيلى خار دىمان: «بالىلارنىڭ تەقدىرىنى بەلگىلەيدىغان 8 خىل ئىقتى-
دار» دىن

كىشىلەر تۇرمۇشنى «بىر پارچە كىتاب» دەيدىكەن. ئۇنداقتا كىشىلىك ھاياتمۇ شۇنىڭغا ئوخشاشلا «بىر پارچە كىتاب» تۇر. كىشىلىك ھاياتتىن ئىبارەت بۇ كىتابتىكى نەرسىلەرنى سەن دەرسلىكلرىڭدىن تاپالمايسەن. باشقىلارنىڭ جىسمىدىن ئۆگىنىدەن دىغان نەرسىلەر دەرسلىكلرىڭدىكى بىلىمنىڭ نەچچە ھەسسەسىگە باراۋەر كېلىدۇ. كىتابتىن ئۆگەنمەك ئاساس بولغاچقا، نۇر-غۇن كىشىلەر كىشىلىك مۇناسىۋەتتىن بىلىم ئېلىشقا ناھايىتى ئاز ۋاقىتنى سەرپ قىلىدۇ. نېمىلا بولمىسۇن خىزمەت، ئۆگىنىش ۋە تۇرمۇشىمىزدا كىتاب ئوقۇشنىڭ پايدىسى ئىنتايىن زور. شۇڭا كىشىلەر «كىتاب دېگەن ئالتۇن قەسىر» دېيىشىدۇ.

لورد چېستېرىفېلد: «ئەزىمەتلەردىن بول ئوغلۇم» دىن

زېھنىڭنى ئەھمىيەتسىزلا كىتابلارنى ئوقۇشقا ئىسراپ قىلما. ھازىر كىتاب ناھايىتى نۇرغۇن، مەزمۇنى كەڭرى. ئۇلارنىڭ ئىچىدە نۇرغۇنلىرىنىڭ ئىدىيىسى پاسسىپ، بەزىلىرىنىڭ ھەتتا ماھىيەتلىك مەزمۇنىمۇ يوق دېيەرلىك. كىتاب ئوقۇشتىن مەقسەت — بىلىم ئېلىش، ئۆزۈڭنى بېيىتىش. ناۋادا قولۇڭدىكى كىتاب مۇشۇ ئېھتىياجىڭدىن چىقالمىسا، ئەڭ ياخشىسى ئۇنى چۆرۈپ تاشلاپ، ئۆزۈڭگە پايدىلىق كىتابنى تاللا.

لورد چېستېرىفېلد: «ئەزىمەتلەردىن بول ئوغلۇم» دىن

بىر پارچە كىتابنى تۈگىتىپ ئوقۇش ئادىتىنى يېتىلدۈر. كىتاب كۆرگەندە ئادەم ھارىدۇ، بۇ مۇقەررەر. لېكىن ناۋادا شۇنىڭلىق بىلەن كىتابنىڭ يېرىمىنى ئوقۇپ چۆرۈپ تاشلاپ باشقا ئىشقا تۈتۈنساڭ، كىتابتىكى چوڭقۇر مەزمۇنلارنى قانداقمۇ تولۇق چۈشە-

نەلەيسەن؟ كىتاب ئوقۇشتەك تىرىناقچىلىك ئىشتىمۇ بېرىم بولدا بەل قويۇۋەتسەڭ، قانداقمۇ چوڭ - چوڭ ئىشلارنى قىلالايسەن؟
لورد چېستېرېفېلد: «ئەزىمەتلەردىن بول ئوغلۇم»

كىتابىنى نىشانلىق ئوقۇغىن. شۇنداق قىلساڭلا ئوقۇغان كىتابىڭدىن مول مەنپەئەت ئالالايسەن. كىتابىنى نىشانسىز ئوقۇش ۋاقت ئۆتكۈزۈشتىن باشقا نەرسە ئەمەس. بۇ ھەم ئادەمنى ھۇرۇنلاشتۇرۇۋېتىدۇ.

لورد چېستېرېفېلد: «ئەزىمەتلەردىن بول ئوغلۇم» دىن

نېرۋاڭ چارچاپ قالغان چاغلاردا پۈتۈن زېھنىنى يىغمىسا چۈشەنگىلى بولمايدىغان كىتابلارنى ئىمكانىيەتنىڭ بارىچە ھەرگىز ئوقۇما. ناۋادا نېرۋاڭ چارچاپ قالغان چاغلاردا ئاشۇنداق كىتابلارنى ئوقۇساڭ، ئۇنىڭ ھېچنېمىگە پايدىسى بولمايدۇ. بۇنداق كىتابلارنى چوقۇم روھىڭ كۆتۈرەڭگۈ، زېھنىڭ ئوچۇق چاغلاردا ئوقۇغىن. بۇ دىققىتىڭنى يىغىشقا پايدىلىق. ھازىر كىتاب - ماتېرىيال تاپماق ناھايىتى ئاسانلىشىپ كەتكەچكە نۇرغۇن كىشىلەر كىتابىنى ئانچە ئەستايىدىل ئوقۇپ كەتمەيدۇ.

لورد چېستېرېفېلد: «ئەزىمەتلەردىن بول ئوغلۇم» دىن

كىتاب ئوقۇشنى ئىچ پۇشۇقىڭنى چىقىرىشنىڭ ۋاسىتىسى قىلىۋالماي، ئۆزۈڭگە مەنپەئەتسىز كىتابلىرىڭنى بالدۇرراق بىر تەرەپ قىلىۋەتكىن.

لورد چېستېرېفېلد: «ئەزىمەتلەردىن بول ئوغلۇم» دىن

بەزى كىتابلارنى باشقىلار ئوقۇپ چىقسا، سىز ئۇنىڭ خاتىرىسىنى ئوقۇشىڭىزلا بولىدۇ، لېكىن بۇنداق قىلىش سۈپىتى ناچار

كىتابلار بىلەنلا چەكلىنىدۇ. ئۇنداق بولمىغاندا، ياخشى كىتابمۇ خۇددى پارلاندۇرۇلغان سۇغا ئوخشاش تەمىدىن كېتىدۇ. «بېكون كىشىلىك ھايات ھەققىدە» دىن

كىتاب ئوقۇغاندا، كىشىنىڭ كالىسى تولۇقلىنىدۇ؛ مۇھا-
كىمە ۋە پىكىر يۈرگۈزگەندە، ئاق - قارىنى پەرق ئېتەلەيدىغان بو-
لىدۇ؛ خاتىرە قالدۇرغاندا، بىلىمى مۇستەھكەملىنىدۇ. «بېكون كىشىلىك ھايات ھەققىدە» دىن

تارىخ ئوقۇش كىشىنى ئاقىلانە قىلىدۇ، شېئىر ئوقۇش كى-
شىنى زېرەك قىلىدۇ، ماتېماتىكا ئۆگىنىش كىشىنى پۇختا قى-
لىدۇ، پەلسەپە كىشىنى يۈزە كۆز قاراشتىن خالىي قىلىدۇ، ئېتىكا
كىشىنى ئەدەبلىك قىلىدۇ، لوگىكا كىشىنى مۇنازىرىگە ئۈستۈ-
قىلىدۇ.

«بېكون كىشىلىك ھايات ھەققىدە» دىن

كىتاب ئوقۇش ئادەمنى تويۇندۇرىدۇ، پىكىر قىلىش ئادەمنى
تېرەنلىككە ئېلىپ ماڭىدۇ، پىكىر ئالماشتۇرۇش ئادەمنى سە-
گەكلەشتۈرىدۇ.

فرانكلين

كىتاب ئوقۇش ئادەمگە خۇشاللىق، شەرەپ ۋە تالانت ئاتا-
قىلىدۇ.

بېكون

كىتاب ئوقۇش ھەۋەسكارى مەنىسىز ۋاقتىنى مەنىلىك

ۋاقىتقا ئايلاندۇرالايدۇ.

مۇنداقكى

كىتاب ئوقۇش بىر خىل ئاليجاناب ئەقىل - ئىدراكنى تاۋد
لاشتۇر.

سۇرئەت

ھەرىكەت بەدەننى تاۋلىغاندەك، كىتاب ئوقۇش ئىدىيىنى تاۋ-
لايدۇ. ھەرىكەت ئادەمنى ساغلاملاشتۇرىدۇ، كىتاب ئوقۇش ئادەمنى
مۇكەممەللەشتۈرىدۇ.

ئېدىسون

ياخشى كىتابلارنى ئوقۇش ئۆتكەن دەۋرنىڭ ئەڭ ئىلغار ئادەم-
لىرى بىلەن پاراڭلاشقانغا ئوخشايدۇ.

دېسكارتېس

ئادەمنى ئالغا ئىنتىلىشكە دەۋەت قىلىدىغان كىتاب ئوقۇشقا
ئەرزىيدىغان كىتاب.

ئېمېرسون

كىتاب ئوقۇش ئادىتىنى يېتىلدۈرۈش بىر خىل ساپ خۇشال-
لىقتۇر.

ترويلوئېي

قۇرامىغا يەتكەنلەرنىڭ كىتاب بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى
ھەۋەس ئەمەس، بەلكى قوبۇل قىلىش.

بۇرگېس

كىتاب ئوقۇشنى بىلىش دېگەننىمىز، سەمىمىيلىك بىلەن
 ھەقىقىي قىممىتى بار كىتابلارنى ئوقۇش دېمەكتۇر. ئۇنىڭ قىم-
 مىتى تولىمۇ يۈكسەك.

سۇرپۇتۇ

كىتاب ئوقۇش ئارقىلىق پەقەت بىلىمنىڭ ماتېرىيالغىلا
 ئېرىشكىلى بولىدۇ، ئۇنى ھەقىقىي بىلىمگە ئايلاندۇرۇشتا تەپەككۈر
 ئىقتىدارغا تايىنىش كېرەك.

لو كىي

كىتاب ئوقۇش پىكىر يۈرگۈزمەسلىك بەلكىم ئادەتتىكى ئا-
 دەملەرنى بىلىمگە ئىگە قىلىشى مۇمكىن، لېكىن ئۇلارنىڭ مې-
 ئىسىنى ھەرگىزمۇ ئاچالمايدۇ.

نوررىس

ئادەم تىرىك، كىتاب ئۆلۈك، تىرىك ئادەم ئۆلۈك كىتابنى ئو-
 قۇپ تىرىلدۈرەلەيدۇ، ئۆلۈك كىتاب تىرىك ئادەمنى ئۆلتۈرەلەيدۇ.

گومورو

ئالدىراپ يۈز كىتاب ئوقۇغاندىن، تېگىگە يېتىپ بىر نەچچە
 كىتاب ئوقۇغان ياخشى.

ئوسبورنى

كىتاب ئوقۇش قەرز ئالغانغا ئوخشايدۇ، كىتاب ئوقۇش جەريا-

ندا ئېرىشكىنىڭ قەرز قايتۇرغان بىلەن باراۋەر

ئىشلىرى

كىتاب پۈتۈن دۇنيانىڭ ئوزۇقى، تۇرمۇشتا كىتابى بولمىسا،
زېمىندا قۇياش بولمىغانغا ئوخشاش؛ ئەقىل ئىگىسىدە كىتاب بول-
مىسا، قۇشتا قانات بولمىغانغا ئوخشا.

شېكېسپېر

كىتاب ياشلىقتا يېتەكچى بولىدۇ، ياشانغاندا ئەرمەك بولىدۇ.

كولر

كىتاب - مەدەنىيەت يەتكۈزگۈچى

تۇچمان

كىتاب دۇنيانىڭ بىباھا بايلىقى، دۆلەت ۋە تارىخنىڭ ئېسىل
مىراسى.

سۈرىئۇ

ئىنسانلارنىڭ ئەقىل - پاراستى ۋە بىلىمىنىڭ ئوبرازى كى-
تابتا مەڭگۈلۈك ساقلىنىپ قالىدۇ، ئۇلار ۋاقىتنىڭ ئۇپىرتىشىدىن
ساقلىنالايدۇ ھەم مەڭگۈ يېڭىلىنىپ تۇرىدۇ.

باكون

پۈتۈن ئىنسانىيەت ئىشلىگەن، ئويلىغان، ئېرىشكەن ياكى
مەۋجۇت بولغان نەرسىلەر خۇددى سېھىرلىك ساقلاش ئۇسۇلىدەك
كىتاب بەتلىرى ئىچىدە ساقلىنىپ قالىدۇ. كىتاب كىشىلەر ئىز-

چىكىلەپ تاللاپ چىققان بايلىق.

كارللى

بىز موھتاج بولغان كىتاب قەلبىمىزدىكى مۇز دېڭىزىنى
گۇمران قىلىۋېتەلەيدىغان ئۆتكۈر پالتا بولۇشى كېرەك.
كافكا (ئاۋستىرىيە)

ھەقىقەتكە باي كىتاب خاسىيەتلىك ئاچقۇچ، ئۇنىڭ بىلەن ھەر
قانداق بەختنىڭ ئىشىكىنى ئاچقىلى بولىدۇ.

ۋۇ بوشياۋ

پەقەت ئالەم بوشلۇقىدىلا كىتاب يوق، بۇ پەقەت بىر خىل
بىخلىنىۋاتقان غايە. ئەگەر ئالەم بوشلۇقىدا كىتاب بولسا، ئىلىم -
پەننىڭ ئىپتىدائىي شەكلى پەيدا بولاتتى.

ھيۇگو

بىر ئائىلىدە كىتاب بولمىسا، بۇ بىر ئېغىز ئۆيىدە دېرىزە
بولمىغانغا ئوخشاش.

جونسون

ئەسەر قانچە ياخشى بولسا، ئوقۇرمەنگە قالدۇرغان پىكىر قىد-
لىش دائىرىسى شۇنچە كەڭ بولىدۇ.

خ. جېكسون

نادىر بىئوگرافىيە خۇددى شۆھرەتلىك كىشىلىك ھاياتتەك
قىممەتلىك.

كارللى

ئەسەر قانچە ياخشى بولسا، ئوقۇرمەنگە قالدۇرغان نېمىنى
لىش دائىرىسى شۇنچە كەڭ بولىدۇ.

خ. جېكسون

بەزى كىتابلارنىڭ يېزىلىش مەقسىتى بىزگە بىر نېمىنى
ئۆگىتىش ئەمەس، بەلكى يازغۇچىنىڭ نېمىلەرنى ئوقىدىغانلىقىنى
بىزگە بىلدۈرۈش.

گيوتى

كىشىلەر ئۈمىد بىلەن ئېچىپ، نەپ بىلەن ياپقان كىتاب
ياخشى كىتابتۇر.

ئالكوت

تۇرمۇش بىلىملىرى بولمىغان كىتاب بىر دۆۋە كېرەكسىز
قەغەز.

جونسون

كىتابنى ئەڭ قەدىرلىگەن ئادەم ئەڭ ئەقىللىق ئادەمدۇر.

ئېمېرسون

نۇرغۇن ئىش - ھەرىكەتلىرىنى كىتابقا باغلىۋالغان ئادەم
كىتابتىن ئايرىلسا تېخىمۇ كۆپ ئىشلارنى قىلالايدۇ.

توماس بروۋنى

كىتابتىن ئىبارەت بۇ «مۇرەككەپ ۋە ئۇلۇغ مۆجىزە» نى ھە-

قىتقەتەنمۇ ئىنسانىيەت ئەقىل - پاراستىنىڭ جەۋھىرى قاچىلانغان باي خەزىنىگە ئوخشىتىش مۇمكىن. ئەپسۇسكى، بۇ ھېكمەتلىك خەزىنىدىكى بايلىقتىن ھەممىلا كىشى ئوخشاش بەھرىمەن بولالدى. غان ئەمەس. بەزىلەر ئۇنىڭدىن قانداق پايدىلىنىشنى بىلمەي، ئېدى. تىبارسىز قارىغان بولسا، تەلىپى ئۇنىڭدىن كەلگەن بىر قىسىم كىشىلەر بۇ خەزىنىدىن سۈزۈۋالغان ئەقىل دۇردانىلىرى بىلەن ئۆزىنى بېيىتىپ، ئىلىم - پەن دۇنياسىدىكى مېليونىرلاردىن بولۇپ قالغان.

ھاجى ئەخمەت كۆلتېكىن: «كىتاب ۋە ئەدەبىي ئىجادىيەت» تىن

كىتاب ئىنسانلارغا روھى ئوزۇق بېرىدۇ. مەنىۋى دۇنياسىنى بېيىتىدۇ، تۇرمۇشىنى نۇرلاندۇرىدۇ.

ھاجى ئەخمەت كۆلتېكىن: «كىتاب ۋە ئەدەبىي ئىجادىيەت» تىن

ئەدەبىي ئىجادىيەت بىلەن شۇغۇللانغۇچىلارغا نىسبەتەن ئېيتقاندا، كىتاب ئالدى بىلەن ئۇلار ئۈچۈن ئىجادىي قىزىقىشنى شەكىللەندۈرۈشنىڭ مۇھىم ئامىلى بولۇپ قالىدۇ. كىتابنى كۆپ ئوقۇشتىن، يېزىقچىلىق ھەۋىسى تۇغۇلىدۇ.

ھاجى ئەخمەت كۆلتېكىن: «كىتاب ۋە ئەدەبىي ئىجادىيەت» تىن

يازغۇچى تۇرمۇش تەسىراتلىرىنى قېلىپقا سالىدىغان ئەدەبىي تېخنىكىغا دائىر بىلىملەرنى ئەدەبىي تىلنى توغرا ئىشلىتىش ۋە ئۇنى بېزەش ئۇسۇللىرىنى پەقەت كىتابىي بىلىمگە تايىنىش ئارقىلىقلا ئۆگىنىۋالالايدۇ ۋە ئۆز تەسىراتلىرىنى ئەقلى بىلىم دەرىجىسىگە كۆتۈرەلەيدۇ.

ھاجى ئەخمەت كۆلتېكىن: «كىتاب ۋە ئەدەبىي ئىجادىيەت» تىن

ئەدەبىي ئىجادىيەت بىلەن شۇغۇللىنىشنى ئۆزۈڭلۈك ئىتتىپاقى قىلغان ھەر بىر كىشى ئەدەبىيات ساھەسىدىكى پېشوالارنى ئۆزىگە قىلىپ، كىتابنى ئۆزىگە دوست تۇتۇشى، ئىمكانىيەتنىڭ بارىچە كۆپرەك كىتاب ئوقۇپ، ئىشكابددا كۆپرەك كىتاب ساقلىشى لازىم. ھاجى ئەخمەت كۆلتېكىن: «كىتاب ۋە ئەدەبىي ئىجادىيەت» تىن

كىتاب ئوقۇش، كىشىلەرنىڭ ئىنتايىن مۇھىم بىر بىلىم ئېلىش يولىدۇر. كۆپچىلىككە ئايانكى، كىشىلەر ئومۇمەن مۇنداق ئىككى يول ئارقىلىق بىلىمگە ئىگە بولالايدۇ: بىرى، ئەمەلىيەت ئارقىلىق بىۋاسىتە بىلىم ئېلىشتۇر؛ يەنە بىرى، كىتاب ئوقۇش ئارقىلىق ۋاسىتىلىك بىلىم ئېلىشتۇر.

«كىتاب ئوقۇغاندا» دىن

كىتابىي بىلىم گەرچە ۋاسىتىلىك بىلىم ھېسابلانسىمۇ، لېكىن ئۇ، كىشىلەرنىڭ ئەمەلىي پائالىيىتى ئارقىلىق يەكۈنلىد. نىپ بارلىققا كەلگەن بولىدۇ، شۇڭا كىتابتىن كەلگەن بىلىم ئوخشاشلا قىممەتكە ئىگە. كىتاب ئوقۇش ئارقىلىق ئېرىشكەن بىلىم يەنىلا نۇرغۇن ئەۋزەللىككە ئىگە بولۇپ، زاماننىڭ چەكلىمىسىگە ئۇچرىمايدۇ، مۇبادا بىر ئادەم ئىپتىدائىي دەۋرگە قايتىپ، ئىپتىدائىي ئادەملەرنىڭ تۇرمۇشىنى ئۆز بېشىدىن كەچۈرۈپ كۆر-مەكچى بولسا، ئۇ بىر خام خىيال ھېسابلىنىدۇ. لېكىن تارىخ دەرسلىكى كىتابلىرىنى ئوقۇپ چىقىش ئارقىلىق، نەچچە ئون مىڭ يىللىق ۋاقىت پەرقىدىن ئاتلاپ ئۆتۈپ، ئىپتىدائىي ئادەملەرنىڭ تۇرمۇش ئەھۋالىنى تامامەن بىلگىلى بولىدۇ.

«كىتاب ئوقۇغاندا» دىن

كىتاب ئوقۇش ئارقىلىق ھاسىل قىلىنغان بىلىم ماكاننىڭ چەكلىمىسىگە ئۇچرىمايدۇ.

«كىتاب ئوقۇغاندا» دىن

گوركي: «كىتابنى قانچە كۆپ ئوقۇغانسىڭىز، ئادەم روھىي جەھەتتە شۇنچە ساغلام ۋە قەيسەر بولىدۇ».

«كىتاب ئوقۇغاندا» دىن

كىتاب ئوقۇش ئۇسۇلىغا ئەھمىيەت بەرمەي، كىتابنى ياقىتۇرۇپ ئوقۇغان بىلەنمۇ، ياخشى ئۈنۈمگە ئېرىشكىلى بولمايدۇ. ئەگەر كىتاب ئوقۇش ئۇسۇلىغا دىققەت قىلىپ، كىتاب ئوقۇغاندا تەھلىل قىلىش، يىغىنچاقلاش، زوقلىنىش ۋە باھالاشقا ماھىر بولىدىغان بولساق، كىتاب ئوقۇشتا جەزمەن ياخشى ئۈنۈمگە ئېرىشەلەيمىز.

بىر بەت كىتابنى ئوبدان ھەزم قىلىش، بىپەرۋالىق بىلەن بىر كىتاب ئوقۇغاندىن ئەلا.

مىكا ئۇلاي

كىتاب ئوقۇشنىڭ بىرىنچى قەدىمى، كىتابتىكى سۆزلەرنى كۆرۈپ ئوقۇپ، سۆزلەر ئىپادىلىگەن مەنىنى ئىگىلىۋېلىشتىن ئىبارەت. بۇ مەخسۇس «پەرق ئېتىپ ئوقۇش» دېيىلىدۇ. كىتاب ئوقۇغاندا توغرا پەرق ئېتىپ ئوقۇش ئۇسۇلىنى ئىگىلىۋېلىش لازىم. پەرق ئېتىپ ئوقۇش ئەگەر پۇختا بولمايدىكەن، خۇددى ئات ئۈستىدە گۈل كۆرگەندەك ئۆتۈپ كېتىدۇ - دە، سۆزلەر ئىپادىلىگەن مەنىنى ئېنىق چۈشەنگىلى بولمايدۇ.

«كىتاب ئوقۇغاندا» دىن

كىتابنى كۆپ ئوقۇپ، مۇلاھىزە قىلمىساڭ ناھايىتى چىقق بىلىدىغاندەك ھېس قىلسەن، لېكىن كىتابنى ئوقۇپ قانچە كۆپ مۇلاھىزە قىلساڭ، بىلىدىغانلىرىڭنىڭ يەنىلا ناھايىتى ئاز ئىكەنلىكىنى شۇنچە ئېنىق كۆرۈۋالالايسەن.

«كىتاب ئوقۇغاندا» دىن

تۇرمۇشتا كىتابنىڭ بولماسلىقى، كۈن نۇرىنىڭ بولمىغانلىقى بىلەن باراۋەر.

شېكېسپېر

ھەرخىل ئەخمىقانە ئىشلار ھەر كۈنى ياخشى كىتابلارنى ئوقۇش نەتىجىسىدە خۇددى ئوتقا قاقلىغاندەك تەدرىجىي ئېرىپ تۈگەيدۇ.

ھىۋگو

كىتابنى قانچە كۆپ ئوقۇساڭ، قەلىمىڭ شۇنچە راۋان بولىدۇ. دۇفۇ

ئەمەلىيەتتەن ئايرىلىپ ئۆلۈك ھالدا كىتاب ئوقۇغان كىشىلەر، چۈشىنىش جەھەتتە ھامان چوڭقۇرلىشالمايدۇ، ئۆگەنگەن بىلىملىرىنىمۇ تولۇق ئۆزلەشتۈرەلمەيدۇ.

«كىتاب ئوقۇغاندا» دىن

كىتاب ئوقۇشتا ئەمەلىيەتكە بىرلەشتۈرۈپ، ئۆزىنىڭ چۈشەنچىسىنى ئىسپاتلاپ كۆرگەندىلا، ئاندىن ئىگىلىگەن بىلىمنى

تېخنىكىدىن چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، كىتابى بىلىمنى پۇختا ئۆز-
لەشتۈرۈۋالغىلى بولىدۇ.

«كىتاب ئوقۇغاندا» دىن

كۆز يۈگۈرتۈپ ئوقۇش كىتاب ئوقۇشنىڭ مۇھىم بىر خىل
ئۇسۇلى. كۆز يۈگۈرتۈپ ئوقۇش گەرچە جانلىق، ئىزچىل بولسىمۇ،
لېكىن ئۇنىڭدا تەپسىلىي كۆرۈپ چىقىش تەلەپ قىلىنمايدۇ، چۈ-
شنىش جەھەتتە، چوڭقۇرلۇقنى ئەمەس، بەلكى ماقالىنىڭ ئومۇ-
مىي مەزمۇنىنى چۈشىنىۋېلىشلا تەلەپ قىلىنىدۇ. كۆز يۈگۈرتۈپ
ئوقۇش، باھا بېرىشتە ئوقۇش ماتېرىياللىرىغا ئومۇميۈزلۈك باھا
بېرىش ئەمەس، ئوقۇش ماتېرىياللىرى ئىچىدىكى قىممىتى بار
قىسمىنى بايقاشنى تەلەپ قىلىدۇ.

«كىتاب ئوقۇغاندا» دىن

ئەگەر مەن كىتاب ئوقۇشا ئۇرۇنسام، سۆزسىزكى، ھەممەيلەن-
نىڭ ھۇجۇمىغا ئۇچرايمەن، ھەتتا بۇ كىتابخانمۇ تاقىلىپ قې-
لىپ، سودا قىلالماي قېلىشى مۇمكىن. مەن ئۆزۈمنىڭ بىلگىنىچە
ياخشى ئىش قىلىمەن — ئەڭ زور ئىقتىدارىمنى كۆرسىتىمەن؛
ئۇنىڭ ئۈستىگە داۋاملىق، ئاخىرغىچە شۇنداق قىلماقچىمەن. ئەگەر
ئاخىرىدا مېنىڭ توغرا ئەمەسلىكى ئىسپاتلانسا، ئۇ ھالدا ئون پە-
رىشتە مېنىڭ توغرا ئىكەنلىكى ئۈستىدە قەسەم ئىچكەندىمۇ، ئۇ-
نىڭ ھېچقانداق پەرقى بولمايدۇ.

ئابراھام لىنگولن

كىتاب بەزىلەرنى بىلىملىك قىلىدۇ، لېكىن يېيىشنى بى-
لىپ ھەزىم قىلىشنى بىلمەيدىغان يەنە بەزىلەرنى بۇنىڭدىن ئېلىپ

ئۇنىڭغا تاشلايدىغان قىلىپ قويىدۇ.

بىنەنەك

كىتاب ئوقۇشنى ياخشى كۆرۈش ھاياتتىكى زېرىكىشلىك ۋاقتىنى غايەت زور راھەتلىك پەيتكە ئايلاندۇرغانلىق بولىدۇ. مونتېسكىئو

بىر كىتاب خۇددى بىر پاراخوتتەك بىزنى تار يەردىن چەكسىز بىپايان تۇرمۇش دېڭىزىغا ئاچقىدۇ.

كېلىپ

تۈرلۈك ئەخمىقانە ئىشلار ھەر كۈنى ئوقۇغان كىتابنىڭ تەسىرى ئارقىسىدا، مۇزىنى خۇددى ئوتقا قاقلىغاندەك بارا - بارا ئېرىپ كېتىدۇ.

ھىۋگو

بىرىنچى خىلى (كىتابخان) خۇددى ۋاقت ھېسابلايدىغان قۇمنىڭ ئېقىشىغا ئوخشىشىدۇ، كىتاب ئوقۇش خۇددى ئاققان قۇمغا ئوخشىشىدۇ، ئۆزلەشتۈرسەڭ، ئېسىڭدىن كۆتۈرۈلۈپ، ئاخذىرىدا بىزەمۇ ئىز قالمايدۇ؛

ئىككىنچى خىلى (كىتابخان) خۇددى بۆلۈتتەك ھەممىنى سۈمۈرىدۇ، سىقىپ قويغاندا ئېقىپ چىققان نەرسە شۇ پېتى تۇرىدۇ، ھەتتا بىر ئاز مەينەت بولۇپ قالىدۇ؛

ئۈچىنچى خىلى (كىتابخان) خۇددى پۇرچاق بوتقىسى سۈزدىدەن خالىتىدەك، بوتقىنىڭ ھەممىسى ئېقىپ كېتىدۇ، ئاخىرىدا پەقەت پۇرچاق تىرىپىلا قالىدۇ؛

تۆتىنچى خىلى (كىتابخان) ياقۇت كېندىكى ئېغىر ئەمگەك قىلىدىغان ئىشچىلاردەك، داشقالارنى بىر تەرەپكە ئىتتىرىۋېتىپ، ساپ ياقۇتتىلا ئىلغۇۋالىدۇ.

كولبرىج

كىتاب بەزى كىشىلەرنى كەڭ بىلىمگە، كۆپ مەلۇماتقا ئىگە قىلىدۇ، لېكىن ھەزىم قىلالمايدىغان بەزى كىشىلەرنى دەلدۈش قىلىپمۇ قويىدۇ.

پىتراركا

كىتاب ئوقۇش جەريانىدا، كىشىلەرنىڭ پۈتۈن زېھنى كۈچى بىر يەرگە جەم بولۇپ، كىتاب بىلەن بىرىكىپ، ئاجايىپ بىر خىل تەسىر پەيدا قىلىدۇ. كىتاب ئوقۇشقا ماھىر كىشىلەر ئۆزلىرىنىڭ كىتاب ئوقۇشتىكى ئاشۇنداق ئىجادىي ئۇسۇلى ئارقىلىق، بىر خىل سەنئەت پەللىسىگە يېتىپ بارىدۇ.

جاڭ جى: «كىتاب ئوقۇش سەنئىتى» دىن

كىتاب ھەققىدە ئېيتىلغان ھېكمەتلىك سۆزلەر سان - سا. ناقسىز. روسىيە يازغۇچىسى گېرتسېننىڭ سۆزى بىرقەدەر ۋە. كىلىك خاراكتېرىگە ئىگە، ئۇ مۇنداق دەيدۇ: «كىتابلار بىر ئەۋ. لادنىڭ يەنە بىر ئەۋلادقا قالدۇرغان مەنىۋى ۋەسىيىتى، ئۆمرى تۈ. گىگەن قېرىنىڭ ھاياتقا ئەمدىلا قەدەم قويۇشقا باشلىغان ياشلارغا نەسىھىتى. دەم ئېلىشقا ئاتلانغان قاراۋۇلنىڭ نۆۋەتچىلىكتە تۇرغان قاراۋۇلغا بەرگەن بۇيرۇقى. ئىنسانلارنىڭ پۈتۈن ھاياتى كىتابلاردا رەتلىك ئىز قالدۇرىدۇ؛ ئىرق، ئىنسان ۋە دۆلەت يوقىلىدۇ، كىتاب

قالىۋېرىدۇ. كىتاب ئىنسانلار بىلەن بىللە ئۆسۈپ يېتىلگەن، ئە - پاراسەتنى لەرزىگە كەلتۈرىدىغان بارلىق تەلىمات، كىشىلەر قەلبىنى ھاياجانغا سالىدىغان بارلىق قىزغىنلىق كىتابلاردا خەۋەر بولۇپ شەكىللىنىدۇ، ئىنسانلارنىڭ قاتتىق ھاياجانلىق ئىچىسىدە ئۆتكەن كەچۈرمىشنىڭ زور كۆلەمدىكى ئۆز تەرجىمىھال، دېگەنلەر كىتابلاردا خاتىرىلىنىدۇ».

جاڭ جى: «كىتاب ئوقۇش سەنئىتى» دىن

كىشىلەر كىتابلاردىن ئىنسانلارنىڭ نەچچە مىڭ يىللىق تەدرىجىي تەرەققىيات جەريانىدا توپلىغان بىلىملىرىنى تېز قوبۇل قىلىپ، ئەقلىي قۇۋۋىتىنى ئۇچقاندەك تەرەققىي قىلدۇرايلىدۇ؛ زا - مان ۋە ماكان چەكلىمىسىنى بۇزۇپ تاشلاپ، دۇنياغا نەزەر تىكىپ، نەزەر دائىرىسىنىڭ كەڭلىكىنى نۇرغۇن ھەسسەلەپ ئاشۇرايلىدۇ؛ يەككە تەپەككۈر قىلىشتىن، يەككە خەۋەرلىشىش يوللىرىدىن ھالقىپ ئۆتۈپ، نەچچە ئەۋلاد كىشىلەر ئارىسىدىن كۆپلىگەن ئۇ - چۇرغا ئىگە بولالايدۇ.

جاڭ جى: «كىتاب ئوقۇش سەنئىتى» دىن

ئادەم كىتاب ئوقۇمىسا، ئىختىساسلىشىش يولىدا بىر پۈت بىلەن دىككوسلاپ ماڭغانغا ئوخشاش بولۇپ قالىدۇ.

جاڭ جى: «كىتاب ئوقۇش سەنئىتى» دىن

يەتتە ياشلىق بالىمۇ كىتاب ئوقۇيالايدۇ. ھالبۇكى، كىتاب ئوقۇيالايدىغان بولۇش بىر ئىش، كىتاب ئوقۇشنى بىلىش يەنە باشقا بىر ئىش.

پېتزاركا

كىتاب ئوقۇش ئۇسۇلىغا سەل قارالماسلىقى كېرەك. ئىختىدە ساسلىق خادىملار تەتقىقاتىدا مۇنداق بىر كۆزقاراش بار: بىر ئادەم نىڭ تۇغۇلۇپ، دۇنيانى بىلىشكە باشلىغىنىدىن تارتىپ، مەكتەپكە كىرىپ كىتاب ئوقۇپ ۋە ئالىي مەكتەپنى پۈتتۈرۈپ تاكى ئاز - تولا يېڭىلىق يارىتىشقىچە بولغان جەريانى خۇددى دېڭىز يۈزى نۆل گ - رادۇسلىق بىلىم ئۇپۇق سىزىقىدىن ئۆرلەپ ھەرقايسى ئىلىم - پەن ساھەسىدىكى پېشېۋالارنىڭ گەجگىسىگە چىقىش جەريانى ھېساب - لىنىدۇ، بالدۇرلا ي ا ر ا م ل ى ق ك ى ش ى ب ۆ ل ۆ پ ي ې ت ى ش ك ە ن ل ەر ئ ۆ م ۆ م ە ن ق ى س ق ا م ۆ س ا پ ى ل ى ك ي ۆ ل ي ۆ ر گ ە ن ل ەر ھ ې س ا ب ى ل ى ن ى د ۇ ، ب ۇ ن د ا ق ك ى ش ى ل ەر ك ى ت ا ب ئ ۆ ق ۇ ش ئ ۇ س ۇ ل ى غ ا خ ې ل ى ئەھمىيەت بېرىدۇ. ھازىرقى زاماندا بىلىم تېز توپلانماقتا ۋە كېڭەيمەكتە، كىتاب ئوقۇش ۋەزىپىسى كۈندىن - كۈنگە جاپالىق بولماقتا ۋە مۇرەككەپلەشمەكتە. كىمكى ئۈنۈملۈك كىتاب ئوقۇشنىڭ ياخشى ئۇسۇلىنى تېپىۋالسا، شۇ كىشى كەسپىي ئىشلارنىڭ ئېگىز چوققىلىرىغا بالدۇر چىقىپ، ھەممىگە باشلامچى بولالايدۇ.

جاڭ جى: «كىتاب ئوقۇش سەنئىتى» دىن

بارلىق ئەقىل - پاراسەتنى ئىشقا سېلىپ، كىتاب ئوقۇشنىڭ ئىلمىي ئۇسۇلىنى ئىجادچانلىق بىلەن تەتبىقلاش — كىتاب ئو - قۇشنىڭ سەنئىتىنى ئىگىلەشنىڭ ئالدىنقى شەرتى.

جاڭ جى: «كىتاب ئوقۇش سەنئىتى» دىن

كىتاب ئوقۇش بىر خىل سەنئەت، چۈنكى كىتابخانلار كىتاب ئوقۇغان چاغلىرىدا بىلىش قانۇنىيىتى بويىچە، ئۆزلىرىنىڭ ياخشى پىكىر قىلىش ماھارىتىنىڭ قوماندىسى ئارقىسىدا، ئۆزلىرىنىڭ

كۆزىتىش ئىقتىدارى، دىققەت قىلىش ئىقتىدارى، ئەستە قالدۇرۇش ئىقتىدارى، تەسەۋۋۇر قىلىش ئىقتىدارى ۋە ئىجادچانلىق ئىقتىدارى رىنى ئىشقا سالىدۇ، كىتاب ئوقۇش ئۇسۇلىنى تەڭشەپ ۋاقىتنى توغرا پىلانلايدۇ. ئۇنىڭدىن كېيىن، سېزىم ئۇچۇرىنى چوڭ مېڭىگە يەتكۈزۈپ بېرىدۇ، چوڭ مېڭە ئۇنى ئىجادىي يوسۇندا پىششىقلاپ ئىشلەپ، ئادەم بىلەن كىتاب ئوتتۇرىسىدا بىر خىل ئۇنىۋېرسال ئۈنۈم پەيدا قىلىدۇ. بۇ بىر خىل ئىجادىي ئەمگەك جەريانى ھېسابلىنىدۇ.

جاڭ جى: «كىتاب ئوقۇش سەنئىتى» دىن

كىتاب ئوقۇش كۆز بىلەن چوڭ مېڭىنىڭ يېزىلغان ماتېرىيالىغا بولغان سېزىمى، ئۇنىڭ جەريانى سېزىش دائىرىسى، كۆزنىڭ يۈگۈرتۈلۈشى قاتارلىق مەسىلىلەر بىلەن چېتىلىدۇ. كىتاب ئوقۇغان چاغدا، كۆز قارىچۇقى سۆزمۇ سۆز ئۇلاپ يورغىلاپ يۈرۈۋەر-مەيدۇ، بەلكى ھەمىشە توختاپ - توختاپ ئۆتىدۇ، بەزى سۆزنى ئوقۇپ كېلىپ تۇرۇۋېلىپ، يەنە كېيىنكى سۆزلەرگە ئۆتىدۇ.

جاڭ جى: «كىتاب ئوقۇش سەنئىتى» دىن

كىتاب ئوقۇش قابىلىيىتى يۇقىرى بولۇشنىڭ سىرى كۆز يۈگۈرتۈش قېتىم سانىنىڭ ئاز بولۇشى، ھەر قېتىمدا تۇتۇۋالغان سۆز سانىنىڭ كۆپ بولۇشى ۋە يېنىشلاپ كۆرۈش نىسبىتىنىڭ تۆۋەن بولۇشىدا، كىتاب ئوقۇش قابىلىيىتى تۆۋەنلەرنىڭ كۆز توختىتىش قېتىم سانى ئازراق بولىدۇ، ھەر قېتىم تۇتۇۋالدىغان سۆز سانىمۇ ئاز بولىدۇ، يەنە كېلىپ قايتا - قايتا ياندۇرۇپ ئوقۇيدۇ.

بەزىلەر ھەتتا بىر سۆز ۋە جۈملىنى ئوقۇشنى بىرلىك قىلىپ، بىر سۆز ۋە بىر بوغۇمدىن ئوقۇيدۇ - دە، ئۇنىڭ ئۈنۈمى تەبىئىي تۆۋەن بولىدۇ.

جاڭ جى: «كىتاب ئوقۇش سەنئىتى» دىن

بىر كىتابنى قولغا ئېلىپلا، جىمجىت ئولتۇرۇپ ئوقۇۋېرىشكە ئالدىرىماي، ئاۋۋال يۈزەكى ھالدا بىر قۇر كۆز يۈرگۈرتۈپ چىقىش كېرەك. كىتابنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنىغا بىر قۇر كۆز سېلىپ چىقىپ، مۇقەددىمە، كىرىش سۆز، مۇندەرىجە، قىستۇرما سۈرەت، جەدۋەل (سخېما)، سۈرەت ھەمدە ئىزاھات، پايدىلىنىش ماتېرىيال-لىرى ۋە خەت سىزىقى ئاچقۇچلىرىغا قاراپ، پۈتۈن كىتابقا نىسبەتەن دەسلەپكى تەسىرگە ئىگە بولۇش. بۇ چاغدا سىز قوللىنىدىكى شۇ كىتابنى ئوقۇش كېرەكلىكىنى، دىققەت قىلىشقا تېگىشلىك قانداق يېڭى نەرسىلەرنىڭ بارلىقىنى، دۇچ كېلىدىغان قانداق قىيىن نۇقتا-تىلارنىڭ بارلىقىنى بىلەلەيسىز، كۆڭلىڭىزدە ئىدىتىلىق سان-بو-لىدۇ.

جاڭ جى: «كىتاب ئوقۇش سەنئىتى» دىن

ماكولىي مۇنداق دېگەندى: «كىتابنىڭ بىر بېتىنى ئوبدان ئۆزلەشتۈرۈۋېلىش بىر كىتابنى ئالدىراپ - تېنەپ ئوقۇپ چىققان-دىن ئۈستۈن تۇرىدۇ».

جاڭ جى: «كىتاب ئوقۇش سەنئىتى» دىن

بىلىم ئېلىش ئۈچۈن كىتاب ئوقۇغاندا، سەۋرچانلىق بىلەن

زېھىن قويۇپ ئوقۇپ، ئۇنىڭدىن تەسىرات ئېلىش، ھەرگىز بىپەر-
 ۋالىق قىلماسلىقى لازىم، ئەگەر كىتاب ئوقۇشنىڭ نىجىل يولى
 بار، دەپ قارىساق، تۇيۇق يولغا كىرىپ كېتىسەن، ئوقۇپ ئىگىگە
 يېتەلمىگەندە، كىتاب خۇددى بىرنەچچە قات نەرسىگە ئورسلىپ
 قالغاندەك بولىدۇ، ئۇنىڭ بىلەن تونۇشۇپ چىققىلى بولمايدۇ، بۇ-
 گۈن بىر قاتنى سويۇۋېتىپ، بىر قېتى بىلەن تونۇشۇپ چىقىمىز،
 ئەتە يەن بىر قاتنى ئېلىۋېتىپ يەنمۇ چوڭقۇرلاپ كىرىمىز؛
 قوۋزاقنى سويۇۋەتكەندە، ئەت كۆرۈنىدۇ، ئەتنى ئېلىۋەتكەندە، سۆڭەك
 كۆرۈنىدۇ. سۆڭەكنى چىقىۋەتكەندە، يىلىك كۆرۈنىدۇ، ھەرگىز
 بىپەرۋالىق قىلىشقا بولمايدۇ.

جاڭ جى: «كىتاب ئوقۇش سەنئىتى» دىن

مەجمۇئە ئىسمى : ھېكمەت دۇردانىلىرى مەجمۇئەسى

كىتاب ئىسمى : كىتاب ھەققىدە ھېكمەتلەر

پىلانلىغۇچى : مۇرات ئىلى

باش تۈزگۈچى : ئادىل مۇھەممەت

ئېزىز ئاتاۋۇللا سارتېكىن

ئايشەمگۈل ئايۇپ

تۈزگۈچىلەر : جۈرئەت نىياز

بىلىقىز مۇھەممەت

تەكلىپلىك مۇھەررىر : ئامىنە كىچىك

مەسئۇل مۇھەررىر : ئەنۋەر قۇتلۇق

مەسئۇل كوررېكتورى : قەييۇم تۇرسۇن

نەشرىيات : شىنجاڭ گۈزەل سەنئەت - فوتو سۈرەت نەشرىياتى

شىنجاڭ ئېلىكترون ئۇن - سىن نەشرىياتى

ئادرېسى : (830000 ئۈرۈمچى شەھىرى شىخۇڭ غەربىي يولى 36 - قورۇ)

تارقاقچى : شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسى

زاۋۇت : شىنجاڭ شىنبوۋېن مەتبەئەچىلىك چەكلىك شىركىتى

فورماتى : 880×1230 م م 32/1

باسما تاۋىقى : 3 باسما تاۋاق

خەت سانى : 51 مىڭ خەت

نەشرى : 2008 - يىل 8 - ئاي 1 - نەشرى

بېسىلىشى : 2008 - يىل 8 - ئاي 1 - قېتىم بېسىلىشى

كىتاب نومۇرى : ISBN 978-7-80744-401-5

باھاسى : 9.90 يۈەن

(باسما ۋە بەت تۈپلەشتە خاتالىق كۆرۈلسە زاۋۇت بىلەن ئالاقىلىشىڭ)